

308661

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్న పట్టణము 1915 నంబరునెల 17 వ తేది శుక్రవారము

NO 221

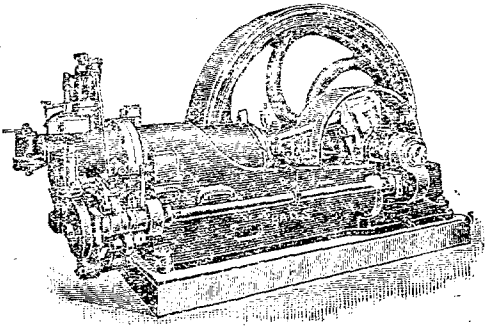
నంబరుము. ౨.

రాక్షస నామ సంవత్సర మాగ్గ శిర శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౨౨౧

బేట్సు క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు, గ్యాసు ఇంజనులు, పెట్రోల్ ఇంజనులు

మిక్కిలి ప్రసిద్ధిజేసిన ఈ ఇంజనులు సమీప యేర్పాటులతో ఆవర్ణబడి యెట్టి నూనెతోనయినను అతి తృప్తికరముగా పనిచేయు చుండుటవల్ల వేసేట ప్రపంచమంతటను విక్రయించబడుచున్నవి. మా నెభర్లు అతిస్వల్పము. వీనిని నడుపుటలో ప్రత్యేకముగా శీతగాదు అక్కర లేకయే వ్యవసాయదారే చాలవోట్లు పనిచేయుచున్నారని వీనిని నడుపుట అతి సులభము. నెలలు అతి సరసము. 2½ మొదలు 55 గుట్టముల పవరువరకు వాటియొక్క స్పీరు సామానుల సహాయమున నిర్దేశముగా నుంచబడును.

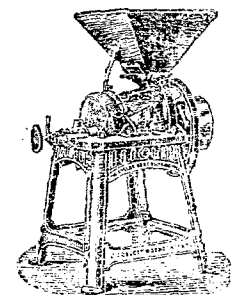
గ్యాసు ఇంజను.

వ్యవసాయములకు సులభముగా నీరు నడుపాటు చేయగలిగినటువంటి అన్ని రకములపంపులు ప్రత్యేకములు, బియ్యపు యంత్రములు, నూనెచేయు యంత్రములు, పిండిచేయు యంత్రములు వాలర్లు, వాట్ల చిల్లర సామానులు, బెల్లింగులు, చెక్రములు, బేరింగులు, పాస్టింగులు సీలెండరు ఆయిల్లు, వగయిరా యావత్తూ వాణ్యమయినవి సరసమయిన ధరలకు అర్జరుచుచ్చిన వెంటనే సక్రమముగాను యేర్పాటులయిన ప్యాక్టరీలుగాని కంట్రాక్టుచేసిన కటికర్లుబడును.

పోల్ ఏజెంట్లు:-

డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో,

ఇంజనీర్లు,

పిండిచేయు యంత్రము.

శాంతి బెజవాడ.

21 కి. సెకండు లైను బిచ్. మదరాసు

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖించబడినవి. దినంబునెల 81 వ తేది తాత్కాలిక సౌకర్యము వాడుకు రూపముల విలువలకు యాచుండుల గొనువారలకు క్యాలండరు చదివేముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బితో రూ. 0-8-0; డబ్బితో 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

కి లెంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

కామగృహములకు క్యాలండరులు కొద్దిప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన యాభాగము గలుగదు.

వనోపధి సారసపరిల్లా

ఇది జీవామృతములు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్లసోట్లు, పాతనాముపుసోట్లు వీరనట్లు, రక్తవికారములవలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడితంతువులకు పుష్టినికలిగించును. నెత్తురు కుద్దిపఱచి వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.

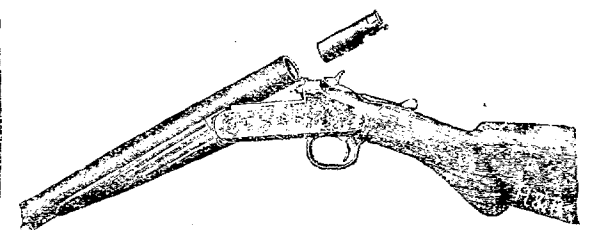
కుటుంబము:- ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమునల్లిత్రాగు (ఒక మందు) నాగల్లితైలము వైపులకు మందు. ఈ రెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవుముందు 5-0-0.

ప్రాప్తిచరు:- వి. డి. సావంత్, ౧౪౪. పనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు తోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

యల్. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో, (181) 12, పాపన్న బ్రాడ్రే, మదరాసు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్ 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గొలుసుతో వెల 31.00 పోస్టేజీ 0-4-0.

ఇది మా కొంతకే విధివలన బడినది. కావున నెరవేర్చడమందా. వెల స్వల్పమైనను ఫలమధికమని యాభాగమున శ్రేయోగు. దృఢమైన సామానులచేత జేయబడి డబ్బు పూర్తి అయి న్నానుదాము కలిగియుండుటచే చాలాకాలము నిలువక తృప్తికరముగా పని చేయును. గడియారము వెట్టపై ఇంగ్లీష్ మెయిల్ అను పేరంపడు. వెట్టబాటల గ్యారంటీ

పత్ర మతికించి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేని వెల 2-8-0 చిరునామా:- సుప్రీయరు నాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్స్ నెం 167 మదరాసు.

కాటోల్ పొడరు.

వల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిత్తులు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పుడగులకు సకంపజేయును. టికె 1-కి అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును. పారదోలును.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12 మితికరవదాన్యములకు చీమలను నడకజేయించు నల్లులను బాడును, పుస్తక పేజీలను చినుకులనుండి కాపాడును.

పోలువీధి:- టి. హాన అండుకో,

16/286 నైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

నోటీసు.

ది గుంటూరు కాటన్ జ్యూటు అండు
చేతరు మిల్సు కంపెనీ లిమిటెడ్డు

ఇందు మూలముగా సర్వజనులకు తెలియ
చేయునది యేమనగా, యీపైని ప్రదర్శించిన
యంత్రశాలయందు ఆ 1916 సం॥ 15 జనవరి
తారీఖునుంచి 30 నవంబరు 1916 సం॥ 15 తారీఖు
తో అంత్యమయ్యే 10½ మాసములకు సంచలు
తయారుచేయుచుకొను హక్కును కంపెనీయొక్క
రిజిస్టర్డు ఆఫీసువద్ద గుంటూరుకట్టణమందు గూట
సారుల బంగళాకు యెదుట $\frac{1}{1805}$ కవాటసంఖ్యగల
గృహమువద్ద యీనెల 26, 27, 28 తారీఖుల
యందు ప్రతిరోజు మధ్యాహ్నం 3 గంటలు లగా
యతు 3 గంటలవరకు జరుగబోవు బహిరంగమైన
వేలము మూలముగా అమ్మబడును. ఎక్కువపాట
దారుని పేర పాట ఆఖరుతేదియగు 28.12.15
తేది నాయంకాలము 6 గంటలకు కొట్టివేయ
బడును. అనగా ఆయన పాటపైన ఖాయపగ్గు
బడును.

సదరు వేలము పాట యీక్రింది షరతులకు
లోబడి పాడబడును.

1. సదరుయంత్రశాలయందు మామూలుగా
పనిచేయుచున్న 50 యాబదిమగములు గలవు.
500 అయిదువందల పౌనులు తూనికెగల పుట్టెడు
గోగునారను సదరు యంత్రశాలయందు సంచలు
గా తయారుచేయుటకు కంపెనీవారికి ఆఖరుపాట
నారు యిచ్చుటకు కంపెనీవారు అంగీకరించు
రేటుచొప్పున ఆగు మొత్తము పాట మొత్తమే
ముందును.

2. ట్రైల్లువల కాకుండా 44x26, 40x29,
34x28 కొలతలెగల సాదాసంచలును కంట్లా
స్ట సప్లయచేయు వకటవరికి గోగునారతో
కంపెనీవారు అన్నిఖర్చులను భరించి తయారు
చేయుదురు. కంట్లాస్టరు సప్లయచేయు నార
తో ఖర్చుటల సంప్రతములయందు కంట
లూకు శ్రేష్టమైన నార గా ప్రదవలెను
దరు నార ను కంట్లాస్టరు తనలేక
ను ఖర్చులతో ఖరీదుచేసి తూచి కంపెనీవారు
చేయు యంత్రశాలయొక్క హాలునందు వక్కు
చేవలెను. కంట్లాస్టరు యంత్రశాలయందు
యారుచేయబడు సంచలుబస్తాలను యేరోజు
రోజు అనగా ప్రతిరోజు నప్పగించుకొని ఆ
పాటనే యంత్రశాల ఆవరణమునుండి తీసికొని
వలయును.

3. యంత్రములు చెడిపోవడము లేక విరిగి
పోవడము యంత్రములకు అవసరమైన నిలువ
సామానులు, యంత్రపు భాగములు. యూరోపు
నుండి రావలసినవి వసాండ్ల సమ్మెకట్టు మరి
యు కంపెనీవారికి అలవడని యితర సంగతులుచే
ఆగిపోవడము గాక క్రతి మాసమునందు 20
యిరువై రోజులకు తక్కువ కాకుండా పని చేయు
టకు కంపెనీవారు పూనుకొనుచున్నారు.

4. కంట్లాస్టరు సప్లయ చేసిన నారతో
సాఫ్ట్మెన్సు తలాభకరముగా పనిచేయుటకు కంపెనీ
వారు పూనుకొనుచున్నారు. గాని రద్దుకు పూచీ
దాల్లుకారు.

రద్దును దస్తుపేకరు అను యంత్రముచే కాగు
పరచి పనిచేయుమని కంట్లాస్టరు కోరే యడల
కంట్లాస్టరుకేటుకు అదనముగా ఛార్జీ చేయబడును.
సదరు అదనముకేటు కంపెనీవారి వలన నిర్ధారణ
చేయబడును.

5. యంత్రశాలకు పూర్తిగా పని గలుగు
లాగున అవసరమైన మొత్తపు గోగునారను సప్ల
య చేయుటకు కంట్లాస్టరు పూనుకొనవలెను. ఆ
మొత్తము పరిమితి కంపెనీవారు ముందుగా తెలి
యపరుతురు.

6. కంపెనీవారు తయారుచేయు సంచలును
బస్తాలుగా కట్టుటకు అవసరమైన తాళ్లు కంట్లాస్టరు
సప్లయ చేయవలెను. బస్తాలు కట్టుటయందు వుప
యోగించు గోనె గుడ్డ కంట్లాస్టరు యిచ్చు నార
తో కంపెనీవారు తయారు చేయుదురు.

7. ఎక్కువ పాటదారుని పేర పాట ఖాయ
పరచినవెంటనే సదరు కంట్లాస్టరు రు 5000-
అయిదువేల రూపాయలను కంపెనీవారివద్ద ధరా
వతు చేయవలెను సదరు మొత్తము కంట్లాస్టరు
వరతు ఆఖరు మాసమునందు అనగా 1916 సం॥
నవంబరు నెల క్రింద చూచుకొనులాగున కంపెనీ
లెక్కలయందు జమకట్టబడును. ఆఖరు పాటదారు
సదరు ప్రకారం రు 5000- అయిదువేల రూపా
యలు ధరావతు చెల్లించుటకు తప్పిపోయ్యేయడల
సదరు కంట్లాస్టరుకు గల హక్కును తిరిగి వేలము
పాడగా వచ్చునట్లుమును కంట్లాస్టరువలన వసూలు
చేయబడును.

8. ఎప్పుడైనను మిల్లు పనిచేయుటకు అవసర
మైన గోగునారను సప్లయ చేయుటకు కంట్లాస్టరు
తప్పిపోవుటవలన మిల్లు పనిచేయుట ఆపుచేయు
వలసి వచ్చేయడల అట్టి ఆపువలన కంపెనీవారికి
కలుగు నష్టములకు కంట్లాస్టరు పూచీదారుడుగా
ప్రదవలసింది. నష్టము నిర్ధారణ చేయుటలో మిల్లు
ఆపుచేసిన తేదికి వెనుకటి 30 ముక్కది రోజులలో
తయారు కాబడిన సరకుయొక్క డెయిలీ యావ
లేజుమీద ఏర్పరుచబడును.

9. సదరు కంట్లాస్టరు వరతు కాలములోపున
కంట్లాస్టరు సప్లయచేయు నారమట్టుకు ఖాత్రమే
పనిచేయుటకు కంపెనీవారు పూనుకొనుచున్నా
రు. కంపెనీవారి సమ్మతిపైన కంట్లాస్టరువలన
అక్రమణకాబడిన కంపెనీవారి తాలూకుకొట్టు లేక
కొట్టు లేక నిలువయుంచుకొను స్థలము వరతు
ఆఖరున తక్షణము ఖాళీచేయవలయును.

10 కంట్లాస్టరువలన కంపెనీవారికి డెలీవరీ
చేయబడిన గోగునారను సంచలుగా తయారుచేసి
సందుకు అయిన ఖర్చులు అనగా కంట్లాస్టరుకేటు
ప్రకారము అయిన ఛార్జీ 15 పదిహేనురోజులకొక
తూరి అనగా గత 14 పళ్ళనాలుగు దినములకు
అయిన ఛార్జీ పదిహేనవ రోజున కంట్లాస్టరువలన
కంపెనీవారికి యివ్వబడవలసింది. అట్లు చెల్లించుట
కు తప్పిపోయిన యడల తప్పిపోయిన ప్రతిరోజుకు
రోజు 1-కి రు 50/- యాబదిరూపాయలు చొప్పున
అవరాధము కంపెనీవారికి కంట్లాస్టరు చెల్లించ
వలయును.

గుంటూరు. } పైండా-కంకటచలపతి.
12-12-15. } లింగమల్లు-రామచంద్రరావు.
శక్రకటరీలు అండు బ్రదర్లు.

నోటీసు

తీరుమల, తీరుపతివగైరా, దేవస్థానమున.
ఈ 1915 సం॥ 10 అక్టోబరు నవంబరు నెలలలో
రాబడి, బంగారు, వగైరాలు ఈ దిగువ కనిన
వాటిని, ఈనెల 20 వ తేది పగలు 11 ఘంటలకు
తీరుమల దేవస్థానముఖజానావద్ద, యేలం వేయ
బడును. యేలములో సవాలుచేయు కోరువారు,
దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా 100 రూపాయలు
సంచకారముకట్టి, సవాలుచేయవలసింది.

సుమారు మొత్తం.

1. బంగారు (దఫాకు తులాలు 30 వతుక) తులాలు. 825.
2. బంగారు నాణ్యములు (వకలాటు) రకం. 10.
3. వెండి (దఫాకు 10.0 తులములు వంతున తులాలు. 7517
4. వెండి నాణ్యములు (వకలాటుగా) రకములు 7
5. హలీ రూపాయలు (రెండు లాల్లుగా) రు. 41:6.
6. తేగడరూపాయలు (దఫాకు 10.00 వం) రు 5500.
7. తేగడపైసాలు (వకలాటుగా) రు. 486.
8. తామ్రము (వకలాటుగా) శేల్లు. 569
9. పాత్రలు. (వకలాటుగా) 359
10. వస్త్రాలు వగైరాలు
11. జువీలరీ వగైరాలు.

పి. రామరావుగారు,
విచారణకర్తగాను.

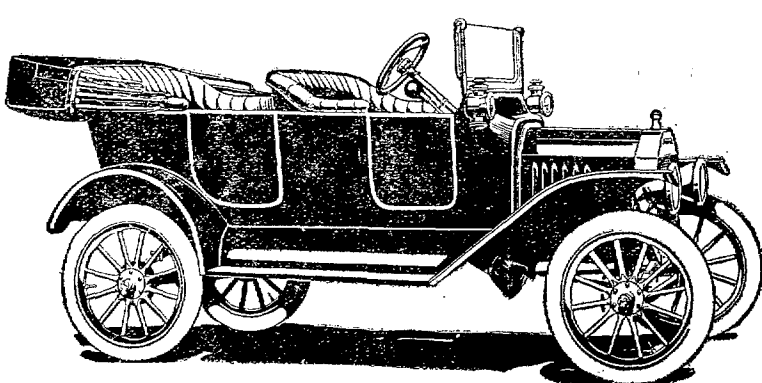

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది.

వైకింగ్స్ మోటోర్స్ సరు ముందుడు ఎలక్ట్రిక్ గుడ్ పయాలు, బిగులు, స్ప్రింగ్ మోటారు, వరుముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండిని చుట్టూముగా కొరవలెను. ఏమన
నిన ఇది అందరికీ గూడ సులభమైనది. ప్రతి
ద్రవ్యము సాధారణ ప్రాణులకు వసాండ్ల
వలన నిలబట్టు చేయవలసింది.
ఈ బండ్లు చాలాతేలిక చాలామృదుక గలవి
గాన వీరికి మర్యాదయ్యు చాలాతక్కువ.
ఈ బండ్లు అన్నివేగముచేసి ఈబండ్ల మరణా
గించిరి ఆకుగట్టచాల బలమైనదిగాని చాల తేలి
కైనదిగాన విజయవచ్చు.
ప్రపంచమును చాడవచ్చు మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు సకపాతకన్న మెచ్చుగా
నున్నవి.
ఈబండ్లకు మీరు వెల్లుబడి వెట్టిసామగ్రి
తయ సర్వీయోగమే.
ఈబండ్లమీద ప్రపంచము దన్ను దేశముల
లోను ప్రయాణము చేయవచ్చును.
కాన దివిని ఇప్పుడే కొనడు.
ఈ 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు స్త్రీ
దలలో వచ్చును.
పిమ్మట ఆకాశంగము కలుగజేసే ముందు
గనే మాకు వ్రాయుడు.

మావీలాసము:— ఓక్స్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.

జపాను దేశోద్ధతి

పారిశ్రామికాన్ని త్వము.

శ్రీయుత లాలలజపతి రాయగారు.

III

[సామాన్య ప్రజలకు ప్రబోధము కలుగజేయునం కిందునద్యమును లన్నియు ముఖ్యముగా విద్యాభ్యాసము చేపట్టి పోత్సహించినచో అభివృద్ధి పొందగలదు. యువకులు భావికాలపు దేశోద్ధారకులు. వీరి మనస్థానములందు పిన్న నాడే నాటబడిన విత్తములను నాటివనో, సకాలమున సమ వృద్ధిగల వేర్వేరులెట్లు ఫలించునో యట్లు దేశోద్ధారక ప్రయత్నములు సఫలీకృతము లగును. జపాను విద్యాభ్యాసము పారిశ్రామికాభివృద్ధియనున తమదేశమున జెల్లయెడల వ్యాపింపజేయు సమకట్టి. కనుకనే యాదేశమున నింతకొలదికాలమున కృష్యాదివ్యాపారములు నూతనోద్భవమునో నిలరగల్గినవి. ఏతత్సర్వవసానములతోను జపాను విద్యాభ్యాసము చేసిన ప్రయత్నములను ఈయాదనవ్యాసమునందు సందర్శించితిమి. తద్వలననేయుచున్నాము. చదువకలు ఈక్రిందియంకెలనుజూచి వినువుగనక యొకదానితో మతియొకదానిని పోల్చిచూచి వానివరస్పరాన్వయమునగ్రహించి వివరముల నన్నిటిని సరిగా చూడదలం జేసికొందురు గాక !]

వర్తమానకాలమునందు ప్రజలకృషి విజ్ఞానమునబట్టి దేశభాగ్య మేర్పడుచున్నది. అమెరికాఖండమునందు, యూరపుఖండమునందు కొన్ని శతాబ్దములక్రితమే నూతనముగా పారిశ్రామికాభివృద్ధియను పొందగలదు. తదాదిగ నచటిప్రజల లండనుకు కేవల వాఙ్మయవిద్యవై అభివృద్ధి పడలి కృషివిద్యలకనలవడిరి. అందుచేత కాలక్రమమున పాశ్చాత్యులు పారిశ్రామికవిద్యలను అందిపుచ్చుకొనినచేతులయిరి. పారిశ్రామికవిద్యను నేర్చుకొనకొరగలవారిపుడు పాశ్చాత్య దేశములవలనోయి యచట విద్యనభ్యసించుచున్నారు. జపాను వారును తమదేశములో నూతనముగా పారిశ్రామికాయుగము ఆరంభింపగానే తద్విద్యాభ్యాసార్థము పశ్చిమదేశములకు బోవుచుండెడివారు. చాలకాలమువరకును జపానుదేశము బాహ్యప్రపంచముతో నట్టి సంబంధమును లేక విదేశీయులకు మూలము బడియుండెడిది కదా ! ఎప్పుడు జపానుదేశము విదేశీయుల రాక పోకలకు తెరువబడినదో యప్పటి నుండియు జపానీయు లా లి కా లా లు యూరపుఖండము అమెరికాఖండము విద్యాభ్యాసార్థము పయనమైరి. తద్వలనాభిలాష ప్రభుత్వమువారి సాహభూతిని బడయుగల్గెను. ఇదియే యదనని తలంచి, విద్యాభ్యాసమును ప్రజల వేళాంతరగమున చ్చను గనునించి ప్రోత్సాహమును బలపరచి సాంఘికవినిద ఆసేక విద్యార్థులను విదేశీయులకు సంపాదించిరి. ఇప్పటి కెంతయందెపోయి విద్యనభ్యాసించి తద్విద్యతో చెప్పుటకు నలవిగాకున్నది. కొందఱు కృషయం సాహాయ్యముననేపోయిరి. మతికొందఱు ప్రభుత్వమువారి సాహాయ్యమున బోయివారు ఈనాటివరకును గూడ అధికారులు ఈ విషయమై ఆ ప్రయత్నమై పని జేయుచున్నారు. 1905-1906 సంవత్సరాంతమున విదేశీయులలో విద్యను నభ్యసించుచున్న విద్యార్థులు 86 మంది. ప్రభుత్వమువారి పోషణములో నున్నారు. ఆటలరువారి ఈసంఖ్య ప్రతి సంవత్సరమును పెట్టు పెరుగుచు కచ్చినదో యీక్రింది యంకెలవలన కృతప్రభును.

Table with 2 columns: Year (1906-1907 to 1912-1913) and Number of students (85 to 133).

దేశాంతరములలోని విద్యార్థుల కెట్లు ఒకచేత సాహాయ్యము చేయును, స్వదేశములోని కృషి విద్యార్థులకు పాఠములను నురువలేదు. జపానుదేశములో బ్యాపిసాయికపాఠశాల లనియు, వాణిజ్యపాఠశాల లనియు, వాకవిద్యాశాలలనియు, మత్స్యవ్యాపార విద్యాశాలలనియు ఆదేశపథములుగా కృషి విద్యార్థులకు కలవు. 1908 సంవత్సరములో ఇట్టిపాఠశాలలు 318 కలవు. ఈపాఠశాలలతోను ఆసంవత్సరమున 821880 "యెన్ను" సాహాయ్యమునుజేసిరి.

(జపానువాణిజ్యములకు "యెన్ను" లనియు, "సెంటు" లనియు, పేర్లు. 1 యెన్ను కు 100 సెంటు; 1 సెంటు అనగా 1 డబ్బు లేక 3 వైసలు. కనుక 1 యెన్ను అనగా దాదాపు రూ 1-8-0 లేక రూ 1-9-0 అగును.)

ఈసంవత్సరములో జపానుదేశంస్త్రీర్థము 285886 చదరవుమైళ్లు అయి! ఆదేశజనసంఖ్య (1908 సం. లో) 6,71,42,798 అయి భాషకనుంచుకొన వలయును. మన ఇండియా స్త్రీసామ్రాజ్యముయొక్క విస్తీర్ణము 18,02,657 చదరవుమైళ్లు; మనదేశములోని జనసంఖ్య (1911 సం. లో) 81,51,56,896.

1908 మొదలు జపానుదేశములో పారిశ్రామిక విద్యాశాలలెట్లు అభివృద్ధి జెందినవో, యవియెగురు యండికొలది ప్రభుత్వమువారి సాహాయ్యమునకు నెట్లుపెచ్చింపబడెనో యీక్రిందియంకెలవలన తెలియును.

Table with 3 columns: Year (1904-1909 to 1911-1912), Government Expenditure (సంఖ్య), and Total Expenditure (మొత్తము).

ఇదిగాక దేశములో ఉత్తమతరగతి వాణిజ్యవిద్యాశాలలకలవు. ఈవిద్యాశాలలలో వాణిజ్యమునకు సుపరముక్తములగు గణితము (అక్కౌంటు), సంఖ్య ప్రతిపి (మెథురెన్సు) మైపుకొట్టుట, భూగోళశాస్త్రము, చిత్ర అవజ్ఞాలను తయారు చేయువిధము, మున్నగు చిల్లరవిద్యలన్నయు నేర్పబడును. 1918 సం. లో ఇట్టి పాఠశాలలు అయిండు. వీనిని పోషించుటకై ప్రభుత్వమువారు 64711 యెన్నులు మొదలు 117158 యెన్నులవరకు ప్రతి సంవత్సరమును వెచ్చించుచుండిరి. వై జి పుబ్లిక ఎలిమెంటరీవిద్యాశాలలలోకంటె వీనిలో ప్రపంచమునందలి నూపుభావ లన్నియు కూడ నేర్పబడును. కృషి శాస్త్రపాఠశాలలని యిట్టివిగలవు. ఇచట చేతిపనులును, చిన్నచిన్నయంత్రములను నాకుకొనకైయును, మతియింతర కృషులను శాస్త్రయుక్తముగా శిక్షణపరచుటగా నేర్పబడును. వాణిజ్యపాఠశాలలు గరపు విద్య వ్యాపార విజ్ఞానమునకు దోస్తడ, కృషి విద్యాశాలలలోని విద్య దేశముయొక విద్యాభివృద్ధిని కృద్ధిపరచును. కృషివిద్య వర్ధునిర్యాగ కాలేజ్యమును పెంపొందించుచు, వాణిజ్య విద్యను ప్రాపంచికజ్ఞానమునిచ్చి, వ్యాపార సామర్థ్యమును పెరిగించుచున్నది.

జపానుప్రభుత్వమువారు ఉత్తమతరగతి కృషి విద్యాశాలలను పోషించుటకై సంవత్సరమునకు 71814 యెన్నులు మొదలు 167, 884 యెన్నులవరకును వెచ్చించుచున్నారు. ఇట్టిపాఠశాల లిప్పుడు 6 గలవు. ఇదిగాక ఖాజానిర్యాపాఠశాల యొకటికలదు. దీనియందు లోహపుకలలను బోషించు విధమును, ఏయేగలలలో నెంతెంతలోనాను దొరకగలదో, ఏయేగలలను క్రొవ్వినానిగోనుండి లోహములకు తయారుచేసి నచో అందుకగు వ్యయప్రయోగములను మరలించు లాభమును నీయగలవో నిర్ణయించగలజ్ఞాన మంతయు ఈపాఠశాలయందు ఆ పొందింపబడుచున్నది. దీనికొకట ప్రభుత్వమువారు 77219 యెన్నులను ప్రతి సంవత్సరమునకు వెచ్చించుచున్నారు. ఇంకను ఈరాజ్యములో 2 ఉత్తమతరగతి వ్యాపరసాముక పాఠశాలలను, 3 ఉత్తమతరగతి పట్టుకల నేర్పు విద్యాశాలలను, 1 విదేశభాష పాఠశాలయు, 1 మత్స్యవ్యాపార పాఠశాల యొకలవు.

ఉత్తమ తరగతి వాణిజ్య పాఠశాలలలో 175 మంది యుపాధ్యాయులును, 2781 విద్యార్థులును కలరు. ఉత్తమ తరగతి కృషివిద్యాశాలలు ఆదిటిలోను 5 విద్యాశాలలసంఖ్య లే తెలియుచున్నది. వీనిలో 216 మంది యుపాధ్యాయులును 2624 విద్యార్థులును నున్నారు. విదేశ భాషాపాఠశాల లో 86 మంది యుపాధ్యాయులును, 674 విద్యార్థులును నున్నారు.

గతించిన 40 సంవత్సరములలోను ఈ పాఠశాలలలో చదివి జనునడు. లయనవారు అసంఖ్యాకులుగా నున్నారు. జపానుయొక్క పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ప్రధానకర్తలు వీరలే యని చెప్పవలయును. ఈపాఠశాలలు అన్నియు విద్యాబోధకు ఆరంభించితిమివారే దేశములోని కార్మికులందఱును ద్వివిధములుగా నేర్పడిరి. పాఠశాలలో జరివి విద్యను నేర్పిన నేర్పరులు; ప్రత్యక్ష శాస్త్రజ్ఞానములేని మాలివాండు; టోకియోగరమున నున్న యొక చిన్న గాజుర్యాపయములోని శాస్త్రప్రవీణునకు మానమునకు 50 యెన్నులు మాత్రమే జీతముకలదు; అచటి మాలివాండుగను దిమునకు 20 మొదలు 80 సెంటులవరకు (అనగా 5 ఆ మొదలు రూ 1-4-0 వరకు) కూలి యాయబడుచున్నది. రీతిల మూలధనముతో బని చేయుచున్న మతియొక గోల్లకర్మాలయములో బనిచేయుచున్న శాస్త్ర ప్రవీణుడు ఆ మెరికా దేశములో

విద్యకు నేర్పకచ్చెను. ఇతనికి మానమునకు 180 యెన్నుల జీతము. ఈకర్మాలయములోనే జపాను పాఠశాలలందు విద్య నేర్పిన మతియొక్క శాస్త్ర ప్రవీణుడు కలడు. ఇతనికి మానమునకు 80 యెన్నులు మాత్రమే జీతము. దీనినిబట్టి దేశములో శాస్త్ర ప్రవీణులసంఖ్య యెట్లు పెరుగుచున్నదియు, వారెంతెంతవిద్యలపైతీతములకు వచ్చుచున్నారోయు తెలిపదలచున్నది.

కూలిపనిచూడ ము హిందూ దేశమునందుకంటె చతురగాక పోయినను ఇచ్చుటెంత చౌక గానున్నదో యచటకు నంత చౌకగాను నున్నది. టోకియో గరమునందు ఇంటి పనుల జేయువానదానీ పనివాండు మానమునకు 3 లేక 4 యెన్నుల జీతమునకే తుదురగలరు. చుట్టుపరివాండ్రకును, లాపీ పనివాండ్రకును, వద్రాగులకును, గచ్చుపనివాండ్రకును, మున్నగు చిల్లర పనివాండ్రొకందఱుకను దామాషాయొక రోజుకు 21 సెంటు మొదలు 82 సెంటులవరకు కూలిపచ్చును. వీరిలో నెక్కుడు మందికి 60 సెంటుకూలీకంటె మించదు. సర్వసామాన్యముగా వచ్చుచది 20 సెంటు కూలియేయని చెప్పవచ్చును.

దేశములో కూలి యంతచతురగ నుండింత మాత్రముననే యొకకింక లాభమేమియులేదు. సామాన్యకూలీలతో బాటునేర్పరులకూడ వలయునంతమంది యుండవలయును. జపానులో పారిశ్రామికపాఠశాలలను వాణిజ్యపాఠశాలలను నెంతప్రభారంజకముగ బనిచేసినవో, అవిదేశమునంతను శాస్త్ర ప్రవీణులతో నెట్లునింపియుండినవో చూచియు న్నాము. ఇంతియేగాక, అసలు జపాను ప్రభుత్వమే వాణిజ్య హితైక పరత్వబుద్ధిగో జనపబడుచున్నది. స్వదేశాభివృద్ధియే వారి పరమావధి. స్వదేశపరిశ్రమలను సర్వవిధములను ప్రోత్సహించి పోషించుటయే వారికార్యాద్యము. అందుచేత పారిశ్రామికపాఠశాలలను స్థాపించి దేశములోని పారిశ్రామిక విజ్ఞానులసంఖ్యను పెచ్చించి, దేశభవమున వృద్ధిచేయుటయే గాక, స్వదేశకృషులను రక్షణకుంకములచే గాపాడి విదేశపు పోటీనుండి తప్పించి రక్షించుచున్నారు. ఇదియే యాదేశమందలి యవిచ్ఛిన్న పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణము.

ఉచితము ఉచితము క్రిష్ణమసుపండుగ సంవత్సరాది వేడుకల నాటికి అయిదు రూపాయలు మాత్రమే 21 నవంబరు 1915, వరకు మాత్రమే ఆర్డరు పుచ్చుకొనబడును.

ఇంట్లను కూరగాయలు పండ్లు, పూలు, మున్నగు వి శ్రాత్రగ కోసినవి, వాడనివి, నల్లయి చేయబడును. ఇతరులకున్న చౌకగా యిచ్చెదము. మేలైన రకము పండ్లు, చక్కని పూలు, బొక్కేలు, ఆర్డరుతో బంపెదము.

ప్రతి ఆర్డరుతో ముందుగా సొమ్ము పంపబడవలెను. లేకున్న పంపబడవు. మేము పంపునరకు తప్పక మీకు సంతోషము గలిగించగలరని మానవ్యుకము. మావిలాసము:—

విలియం కంపెనీ బెంగుళూరు కూరగాయలు పండ్లు, పూలు, నల్లయి చేయువారు, 34 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వీరపూజ ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో కల్పించబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ ముదినట కాంక్షమున మతియొకటి లేదు. కల రేజరు టైండు 0-12-0 కాలికో టైండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణదేవరాయని చిత్రపట ముచితము. వలయువారు:— శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుకెట్టివీరి, మదరాసు.

జాబులు

విశేషసలహా సూచన

కాంతి సర్వము. — శత్రువులతో జానపదీక; గుంటూరు పతనమందినది; వేంకటేశ్వరస్వామి దేవాలయ స్థితి; పూర్వమిహాసోపన్యాసము; వైద్యపురము విచిత్రవాద; బెజవాడ వనసమారాధన; వాచికం వెని మోసము; వైద్యపురము మునిసిపాలిటీ; జాతీయకళాశాల విరామములు; బెజవాడ కాక్రమన సమారాధన; బెజవాడకు సర్వశుభ్రదము; పా.న; ఆంధ్రప్రదేశ్ జనములు; బెజవాడ; సతీసావిత్రి — ఉపాధ్యాయుని యభిప్రాయము; గునపూడి నవనంతర్వన; బు.ధా. శ్రీ; పల్లెపాలము భస్మితి; కవులరం బాలికాపాఠశాల — గ్రామపాసి; కార్తీకేశ్వరము; బెంచిమేజిస్ట్రేటుకోర్టు; సానక స్వపరసాలనము సరిగ్ అర్థమగుట లేదు. నిర్వాహపద్ధతులు ప్రకటింపబడవు.

కింగ్ డాబారు సవాతన భగ్యభోధి వార్షికోత్సవము; ఇదివర కోసారి ప్రకటింప బడినది.

కృతస్థులు వేరెడినాటల ఆచిత్రీకత వార్షికోత్సవము. తాళిగురు ఇదివరలో మేమువార్షికోత్సవమునకు కొంత విషయములు మీ వ్యాసమునకు లేవు. సంచదరుము.

I

వంగదేశీయ ఆంధ్రసమితి.

అయ్యా, మొన్నటి ఆదివారం (డి 12-12-15) సాయంత్రము 5 గంటలకు ముంబై, కత్తెగొండల సాంబశిరావుగారి ఆధ్వర్యమున వంగదేశీయ ఆంధ్రసమితివారు కీర్తీశేషులయిన గుంటూరు ఆపూర్వాపురగారిజ్ఞాపకార్థము సభచేసిన వారముకాల మరణముచే ఆంధ్రలోకమునకు బరిగెన కొంతమంది గుంటూరు పలువిధముల దెలియ బట్టిన తరువాత సభవారి సచారమును తెలియజేయు తీర్మానమును సభ్యులు నిశ్చయముగ తేలి నిలబడి ఆమోదించిరి. వారి కుటుంబమునకు మా సానభూతి తెలియజేయుటకు కూడ తీర్మానించబడినది. ఆధ్వర్యము ఆపూర్వాపుర పంతులుగారిచేరితమనుండి నేర్పకొనదగిన కొన్ని విషయములను గూర్చి మిక్కిలి యుత్సాహకరముగ జెప్పినవెతక సభ ముగిసెను.

సహాయకార్యదర్శి.

వంగదేశీయ ఆంధ్రసమితి.

II

కాకినాడతాలూకా బోర్డులు, టీచర్ల కమ్యూలు.

అయ్యా, మా కాకినాడతాలూకా బోర్డులను గురించి యిదివరకు అనేకమంది అనేకవిధముల తల్పికాముఖులను మొరవెట్టు కొనుటవలన బీతముల ఆలస్యము వల్ల రాజు కొంతమంది తగ్గిన తలచుచుండగా, తిరిగిబుచ్చుకు మామూలుమార్గమునే ఆన లించుచున్నది. మా రిపోర్టులు, అప్లికేషన్లు, వివరాలు లేవు. వానిని ఒకమూలకు వ్రోయుచున్నాను. వీరింతకును ఆఫీసర్ల ఆశ్రితయే కారణముగా, తేరుకాక పూర్వము తాలూకా ఆఫీసు నుండి బటువాడాచేయునట్లుండెను ఇంత ఆలస్యముండెడిది కాదు. ఇప్పుడు త్వరగా టీచర్లకు సాక్షు చేరు టకుగాను తాలూకా బోర్డు ఆఫీసునుండియు బీతములను బటువాడాచేయు చున్నాను. ఈ బీతములను బట్టి ముఖ్యమైన అంశ లనుభవించుచున్నాము. ఆఫీసులలోని గుమాస్తా చువాడ మా బీతము లిచ్చివచ్చుడే వారికితములు ఇచ్చేగర్హి యేర్పాటు చేసినవో వారలకును చుడవచ్చుట్టి బిల్లులు త్వరగా వ్రాసి బటువాడా చేయుదును. కలుతినెట్టియు యిన నెట్లకు ఆఫీసుకు తెలిసరితెక్కలు 5-వ తేదీగా తప్పక చేయవలయును.

అచ్చట రిపోర్టులకు పెండ్లపెట్టినది లేదు; బిడవ తాలూకా బోర్డు ఆఫీసుగా రిపోర్టులను- ప్రతి నెలదీతములు ఆమరు చుటి నెల 15-వ తేదీకయినది తప్పక యందుకు- మాటలప్రకారము బీతములు ఇంతవరకు ప్రాప్తాఫీసులకై నడురా లేదు. ఇక ప్రాప్తాఫీసు లకునుచ్చివేసిన 10, 15 కోట్ల ఆలస్యములేవు. దీనివల్ల ఈ ఆలస్యములన్నియు అచ్చట ఎదుకోరకు జరుగుచున్నవో కా! తాళిబోర్డు ప్రాప్తాఫీసు గారును సము అప్పిస్తాము ఇక నెట్లకు విచారణచేయుచు యింతటినుండి ఆప్రకారము జరుగవలెదో చేయుచుగలములకును ప్రాప్తాఫీసులకు కాకినాడతాలూకా బోర్డు ప్రాప్తాఫీసులలోని ఆలస్యములకును, తగిన విచారణచేయుచు యింతటినుండి నడవ ఆలస్యములు జరుగకుండ చేయుచు, టీచర్ల కమ్యూలు తొలగించగలములను నై అధికార్థము కోరుచున్నాను. సాధారణముగా టీచర్లకు 10, 8 రూపాయలు బీతమును, కుటుంబములో 4 రూపాయలవల్ల యుండదు. ఇతర స్వాధీనములను సున్న- ఇక యీ బీతములే బీతము. ఈ ఆలస్యములతో పల్లెలలోగనుకనే కాలక్షేపము చేయుచు విలకలుగుచున్నది. ఇంతటినుండియైన ఆధికారులు కృతార్థులై మరల మరల తొలగించవలెనుకై బోర్డులకు చుచున్నాను.

బగ్గె సాధారణము.

శ్రీ పిఠాపురం రాజాగారు.

రాజమహేంద్రవరము.

(ఒకవిశేషసలహా)

రాజమహేంద్రవరము డిసెంబరు 14: — మాపట్టణము నకు శ్రీరాజా రావువేంకటకుమార మహీపతి మార్యా రావు బహదూరుగారి నెల 12-వ తేదీ శుక్రవారమునకు చేసిన సందర్శనమున శ్రీరాజు గురాయ పుస్తకభాండాగారము నుచూచుటకు రాజావారును, వారిదివాను గాయను, రావుబహదూరు వీరేశలింగము పంతులు, చిలకమర్రి లక్ష్మీ నరసింహముగారును, దయచేసిరి. భాండాగారాధ్యక్షులగు బాదశ్రీరామ నరసింహారావు పంతులుగారు రాజావారిని గౌరవప్రభులతో ఆహ్వానమున గ్రంథభాండాగారమున సందర్శింపజేసి భాండాగార చారిత్రమును వారికి సంగ్రహముగ నివేదించి భాండాగార విదన సంవత్సరచర్యమును, భాండాగార పత్రమున ప్రకటించుచున్న “సుబోధి” కవచత్రముల సంపుటములను, నొసంగిరి. రాజావారు భాండాగారమును, పులికా శత్రువందరమును, జాబ్జియా నందమను జేసిరి. తదనంతరము నరసింహారావు పంతులుగారు కర్మాచర్యములను కంతమున నుంకరించిరి. అప్పట్ను సామాజిక శాస్త్రమును, కరతాళభస్మలతో భవనము ప్రతిభస్మింప తయయి తానాచును వెలువచ్చిరి.

పట్టణ సచ్చటినుండి రావుబహదూరు వీరేశలింగము పంతులుగారిచే గట్టింపబడిన పురమండల సభాభవనమునకు విచ్చేసియందలి, పురజనుల వ్యాయామ విశోధసామలను, ప్రార్థనా మండలమును, గ్రంథ భాండాగారమును బరిశీలించి, మహారాజు శ్రీ న్యాయతి గుబ్బారావు పంతులుగారు, చిత్రపు వేంకటాచలము పంతులుగారు, వీరేశలింగము పంతులుగారు నాన్నగు తగు మనఃశ్రుతితో ముచ్చటించి, పురసహజముల జనుజను మహారకములు జెలగుచుండ, రాజమహేంద్రవరము నందలి బెజరాజ మందిరమునకు విచ్చేసిరి. ఆ దినమున నుడయమున, ఖైదిల వాడపరిహారముగను, పశ్చాత్తాప జనముగను ప్రతి భానువాసరమునకు నీతిబోధ కోసన్యాసములగు నుండిన మహారాజు శ్రీ చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారిని వెంటఁ బెట్టుకొని, శ్రీరాజాగారును దివాను గారును నెంట్రిల్ జైలు ను చూడజేసిరి. ఖైదీల కంటకాలకు, కృషికాలకు, వాన గృహములకు, కారాగృహాధికారి చూడజాలి, ఖైదీలు తయారుచేసిన చేతిపనులకును, రత్న కంబళములకును, కత్తెవార తివానులకును, వానందమును పొంది కొన్ని యు పురూప వస్తువులకు క్రయమునకు దీసికొనిరి. జైలు జూచిన తర్వాత సచ్చట రావుబహదూరు వీరేశలింగము పంతులుగారి యానందా శ్రమమునకు విచ్చేసి యందలి చిత్రంతు శరణాలములను, చిత్రశ్రీరత్నకళలను, అసాధ పంచమ బాలకగృహమును, రాజ్య శ్రీమధిమందిరమును, మున్నగు కట్టడములనుజూచి వీరేశలింగము పంతులుగారి సభినందించుచు వీరేశలింగస్థిత పాఠశాలా బహుమానోత్సవసభ కార్యసాధనలను కపింపబోవుచు ప్రోక్షణ, పురజాతీయ పాఠశాలాభవనమునకు, దయచేసిరి. దానికి శక్రవైరిగారును మ-రా-శ్రీ, వి సత్యనారాయణగారు శ్రీ రాజాగారికి పుష్ప మాలాలంకారముజూపి, పాఠశాలలోనికి గొనిపోయి పాఠశాలాంతర్భాగములకు గనుబరిచిరి. అంతకుబూర్గు దివానసాన

మాన నిన్ను జాతుద్ధరణమునకు మ-రా-శ్రీ, చిలకమర్రి లక్ష్మీ నరసింహముగారిచేత స్థాపింపబడిన రామమహాసాత్రశాలను జూచి యందలి కార్యవిధానమునకు సంతసించిరి.

శ్రీ రాజావారును గౌరవనీయులగు పుష్పశ్రీల కంజలకును తమ సమావేశమును గలిగించుట శోకభను గావించి వారి కందలిని గౌరవించిరి. ఆనందాశ్రమమునకు దయచేసి యందలి శ్రీబస రత్నకాలములను గాంచినవచ్చిరి.

మఱుచటిదినము ప్రాశ్నకాలమున శ్రీ గాజాగారు తమ దివానుగారితోగూడ, ములకల్లంకయను గోదావరీ నదీ గర్భమందలి తమలంక గ్రామమును జూచి, మధ్యాహ్నము నకు రాజమహేంద్రవరము సమీపమున తమ సంస్థాన గ్రామములలో వోకటియను, రావుబహదూరు కందుకూరి వీరేశలింగముగారి ధర్మపత్ని రాజ్యశ్రీమయ్యగారి జన్మస్థానమునకు కాలేరను గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. అచట శ్రీ రాజ్యశ్రీమయ్యగారి పేరిట స్థాపింపబడిన “జానక ధర్మ పుస్తకభాండాగార” మునకు దయచేసి, తత్కార్యవిధానాక సభాధిపతులగు మ-రా-రా-శ్రీ, తెన్నేటి రామచంద్రారావు గారిచేత కర్పూరపుష్పమాలికాలంకృతులై తత్కార్యవిధానాక సహాయులగు, సెక్రటరీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారి తోడను గజపల్లి రామచంద్రారావుగారి నోడను బ్రస్తావించి, బాదశ్రీలచేత తమ్ముడర్పింప నిలిచిన తమరయతుల శాదరించి, పుస్తకభాండాగారమున గొంచెమునెల్లండి, భాండాగార గ్రంథసంపుటములను రాజ్యశ్రీమయ్యగారి పవిత్రత్రుతిమున తిలకించి భాండాగార కార్యక్రమమునకు సంతసించి గ్రామబాలికలకు తమకు, బద్ధపూర్వకము సమర్పించుకొనిన విజ్ఞాపనమును శ్రద్ధాశులై చిత్రించి, గ్రామపాఠశాలను జూచి, తత్కార్యము నందలి చిత్రాంగిరాయి యను ప్రాచీనకల్యాణాపసమునుజూచి, జనుజనులవలనో దమరాకకునుపొంగు తమప్రజలకు నెల వొసంగి, మోటారు బండిమీద రాజమహేంద్ర వరమునకు విచ్చేసియోసాయంత్రమే జటంబవరవార సహాయులై ప్రత్యేక నౌకాయానమున పలికెల, వానపల్లి మున్నగు తమసంస్థానీతర గ్రామములను జూచుటకు విజయము చేసిరి.

బళ్లారి సరసవిసోదినీ సభవారు

1915 సం॥ డిసెంబరు నెల 17వ తేదీ శుక్రవారం (వైకుంఠ ఏకాదశి) రాత్రి 9-3) ఘంటలకు

రుక్మాంగద

అను నాటకమును

1915 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 19 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-3) ఘంటలకు

పాంచాలీ స్వయంవరము.

అను నాటకమును

విక్టోరియా కబ్బికుహాలులో ప్రదర్శించెదరు టికెట్లు ధరలు మారులు ప్రకారమేను.

వి. మాధవయ్య, జనరల్. మేనేజరు.

రావుబహదూర్ సి-హెచ్. గొడు, ప్రెసిడెంటు.

క్రొత్తరీతిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినీయా ఆయిర్

ఏ శ్రీమంతుల తమ కెంట్రుకలను నుంకరముగా శాంతికోసం తనని, రాలిపోవుచున్నానని, బహుశా దొరకెడు నూనెలనువాడచుడను. ఎంచుకొనిన కెంట్రుకలను మేకరణము తల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాను. ఈసంగతి శ్రీమంతుల ఆలోచించవలయును. ఈ కామినీయానూనె మూలకలనుండి నూతన సంకోధనకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె కెంట్రుకలను రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని నలన కెంట్రుకలను రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె కెంట్రుకలను పట్టుకొని నున్న వేసి పెడచి ను చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యాధులకు, ఒక వరయాతమెయున్నది. ఊరుకేరెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికినూడ కామినీయా నెలము తెలిసియున్నది. దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునులేదు. అది కెంట్రుకలకు నిగనిగొలుడునట్టి సహజయైన నల్లనిమెలుంగు కలిగించి కిరన్నునకు చురుపుట్టింది మెదటికి క్రొత్తసాంపుసూర్తి మిక్కిలి ఇంజయు నువానమిక్కిలుగా గలిగియుండును. ఇదిఅన్నిటికంటె ఎక్కువయిన కుటుంబట్టి సేవూరునందు ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు వస్తువర్కసమును ఒకయోగ్యతా పుత్రికయ నొసంగియున్నాను. మతీయ మేముకోరకయే వేలలొడి యోగ్యతా సాక్ష్యములు మాకు కచ్చువున్నవి. కామినీయా నెలముయొక్క గుణమును నరికించుటకు అరణాస్థాంతు.

జంపియెడల ఒకసారికి ఉపయోగించదగినంతమాత్రాణకుఒకబుడ్డి నెలము ఇవాళుగా మంపబడును. వేల సీసా 1-కి నూ 1.0-0 నూడుసీసాలకు 2.10-0 ని. పి. ఖమ్మం జిల్లా (ప్రతి చిల్లరముకాక అలహా దొరమును). సోలేజింట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియా ప్రెస్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155 జూమాయసీరు, బొంబాయి మద్రాసు ఏజంట్:— ఈ రావుబహదూర్ ముచ్చటి నెం. 25, వై. నా. బా. శో. డి. నూ. 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.

శ్రీగవర్న గారి పర్యటనము

ఈనెల 16 వ తేదీన గుంటూరులో శ్రీవారధయము 7-40 గంటలకు కలెక్టరుగారి బంగళానుండి మోటారు బండిలో బయలుదేరి ఎ. వి. ఎల్. ఎమ్. వైద్యశాలకు వెళ్లిరి. ఆచట డాక్టరు కుగ్గనకర్ణాగారు స్వాగతముసంగి రిపోర్టును చదివిరి. "వైద్యశాలలో ప్రసవితలకు చికిత్స శ్రేష్ఠముగ చేయబడుచున్నది. ఈ చికిత్సను బడయు వారు చాలనుండి హిందూస్త్రీలు, గత 5 సంవత్సరములలోను స్థాపకులు కట్టడములకొరకు 12 లక్షలును వైద్యసాధనముల కొరకు 2 1/2 లక్షలును వ్యయపరచిరి. వైద్య రుసుములవలన విరాళములవలన 115 వేలు, చేరినవి" అని ఆమెనివింది శత్రుచికిత్సకొరకును ప్రసవములకొరకును శ్రాత్రిగా కట్టించబడినభాగమును తెలువవలెనని శ్రీవారిని కోరిరి. శ్రీవర్ణి గారు రాజాలవండుల కామె చింతించి, పిమ్మట శ్రీవారు సభాసభలలో గూడ నచటికివెళ్లి వెండితాళము చెవిలో తలుపులను తెరచుటయుం దిట్లునుడిచిరి.

"ఈ రిపోర్టునందలి యంతములను వినుటకు మనకందర కును చాల సంతోషము కలిగినది. ఈ విధముగానైన వాకు గూడ నీ వైద్యశాలలో నిండుకంతయైన సంబంధ మిహితన భవన ప్రారంభ వ్యాజయనై" కలుగుటకు వారు చాల సంతోషుకలిగినది. శ్రీలకును విడ్డలకును వైద్యసాధనమును బాగుగా వ్యాపింప చేయుటకున్న సత్తయగు నేన వేరొకటి లేదు. ఈ విషయమున స్థాపకులు చేయుచున్న శ్రేష్ఠ వారు వందనీయులు. ఈ సూతనభవన నిర్మాణమున వారికి వైద్యసేవ కవశాశము లభిశమగును. ఈ వైద్యశాలచేయుచున్న సహాయమును చికిత్సనందుచున్న వారు వాగుగా గ్రహింపగలిగిన వినుటకు చాల సంతోషించితిని. ఇదివరకువలెనే ఇక ముందుగూడ ధనికులగు ప్రజలు తమయభిమానమును చూప గలుగుదురు. ఈ వైద్యశాలలో పెట్టినవత్సరములనుండి చాల దీక్షతో ప్రజాసేవ చేయుచున్నందులకును సూతనభవనమును కట్టించి నందులకును కృత్య కర్మగారికి మిషక్షమునను వాడు తుముననుగూడ వందనములను చేయుచున్నాను. ఆమె ఈ వైద్యశాలలో జరుగుచున్న పనిని మాత్రమే వివరించినను ఈ వైద్యశాలవలననుభవకారము చెప్పి పురిరాప్రయమునానివారికందరికిని హిందూజాతములలోనివారి కందరికినిగూడ కలుగుచున్నదను విషయమెల్లరింగినదే. శ్రీవర్ణిగారు రాజాలక పోయినందుకు నే నెంతయు చింతించుచున్నాను. ఈ వైద్యశాలకును ఇందుసేవ చేయువారికిని అభివృద్ధికలుగు గాక యని నేను కోరుచున్నానని" శ్రీవారు నుడిచిరి. పిమ్మట శ్రీవారు వైద్యశాల సంత సమాధి సంతసమును తెలిపి ఆటనుండి బయలుదేరి శ్రాత్రిగా పురసాలక సంఘమువారు వైద్యశాలను కట్టించవలచి: స్థలమునకు వెళ్లిరి. ఆచట చెయిర్వయ వ్యాపతి హనుమంతరావు పంతులుగారు శ్రీవారికి స్వాగత మొసంగిరి. ఆచట శ్రీవారు పునాదిరాతిని జేయుటకుముం దిట్లు నుడిచిరి.

"గుంటూరులో శ్రాత్రివైద్యశాలను కట్టించవలెనని ఆపుడు డిప్రూటీ కాంటిరి కమిషనరుగా నుండిట్టియు ఇపుడు నర్తన జనరలుగానుండిట్టియు బాసర్వయవొరగారు 21 సంవత్సరముల క్రితము చెప్పియుండిరిని చెయ్యరుగారి రిపోర్టు వలన తెలియుచున్నది. కాని ఈకార్యమునెరజేవటకు అనేక ములగు సభ్యంతరము లేర్పడినవి. ముఖ్యమైనది ధనలోపము గాని చివర కా యభ్యంతరము లన్నియు నివారణమై ఆయన యధికారములోనే పరి సాగనుండుట స్థనజనరలుగారికి చాలసంతోషము కలిగింపగలదు. ఇప్పుడు దీనికి సమాను రెండులక్షలు కావలసియుండును. కాని యిది సద్వినియోగమునకు నిశ్చయము. దీనికిజిల్లా సంఘమువారుగూడ ధనసహాయ మొనర్చియున్నార కాన ఈ వైద్యశాల గుంటూరు పట్టణమునకు మాత్రమే గాక గుంటూరుజిల్లా కంత్తకును గూడ నుభవకారకమగునని నేనుతలంచెదను. ఈ వైద్యశాల నిర్మాణమునకు పునాదిని పాలకసంఘము గాక ఇది పూర్తియైనచో తామొప్పు వైద్యసేవ నిర్మాణమునకు సాగునని సంతసించు వైద్యాలయమువారికి వందనములు చేయుచున్నాను. ఈ వైద్యశాల యభివృద్ధినిచేయగలయుని కోరుచున్నాను" అని శ్రీ వారునుడిచి పునాదిరాతినిజేసిరి. పిమ్మట శ్రీవారు సమీపవారము గా రత్నకనేవారి బండిపైగూమునకు వెళ్లిరి. కమిషనరు బూతుటక్కురుగా రసారోగ్యమువలన నచటికి రాజాలకపోయినందున కర్నూలు నూనరుగారు వచ్చుచువారు శ్రీవారికి స్వాగతమొసంగి డేరాలోనికి తీసికొనివెళ్లిరి. ఆచట కారాగార విమక్తులకు బండినిమిత్త మేర్పరుపబడిన పరిశ్రామిక

గృహమునందలి వారిపక్షమున కర్నూలు పూలీగారు శ్రీవారి కి సన్మాన పత్రమును సమర్పించుచు నిట్లు చదివిరి. "ఇట్టి బండిలో ద్రవిడభాషకు మాటలాడువారికొర కొక పరిశ్రామికగృహమును తాము చెప్పి పురలో తెచ్చితిరి. ఆంధ్రభాషను మాటాడు వారికొరకు యాగుంటూరు పురమున జేర్చువలదిన గృహమునకు విచ్చేసితిరి. దీనివలన తమకు వీరి యెడలగల యభిమానము వెల్లడి యగుచున్నది. తాము నేడిచటికి విచ్చేయుట ఈ ప్రజకు చాల సన్మాన్య బోధకము కాగలదు. వారు శ్రీ ప్రము గా సత్పూర్వరక్షణ కాగలుగుదురు. తత్కారణమున మేము ప్రారంభించిన కార్యము నులభముగ నెరవేరగలము. రత్నక నేనవ్యాధిటి గృహములకు 50 శేకములలో జేర్చుచి 25 సం వత్సరముల నుండిపనిచేయుచున్నార కానవారికి విషయమున ననుభవ మధికముగలదు. ఇట్టి పుజలను సత్పూర్వరక్షణముగా చేయుటలో కృతకృత్యులైనవారు రత్నకనేన వారేయును గౌరవమువారికి లభించినదీగాని ఇదివరకున్న మాదిరిని గృహము లను ఏర్పరచి పనిచేయుచుటవలన పునాజనముకలుగలేదని సంఘమువారు కొన్నిసంవత్సరముల క్రితము దొరతనమువారికి తెలిపియున్నారు. ఏలననగా చెరసాలనుండి విడువబడిన యపరాధి యరుద్దేశములకును పరిస్థితులకును కేవలము చాడుడగుచు కాలువిరిగిన వానికి వయద్యశాల లో కట్టుకట్టి వెంటనే పడు గెత్తమని గాని శత్రువు లతో బోయమనిగాని నియమించిన వానిగతి ఏమగును? మరణము ప్రాప్తమగును. అట్లుగాక వానిని కొంతకాలము సత్పరచేయవల కును వైద్యశాలలో నుంచినవారు తేరుకు అటులే చెరసాల లోనుండి విడువబడుటకు కొంతకాలము ముందీయపరాధులను నుభకు నొసంగు స్థానములనుండి వారు సత్పూర్వరక్షణలకుట కవశాశము కలుగును రత్నకనేనవారి ట్టిగృహమును హిందూ జాతమున మొదట లాహోరులో కట్టించిరి. రెండవదానిని శ్రామే చెప్పి పురలో తెచ్చితిరి. ఇది మూడవది. గుంటూరులో కట్టించబడినది. వాల్లవది బొంబాయి నగరమున క్రిందటి వారమున వెల్లిగ్గకు ప్రభువుగారువలన తెరవబడినది. ఈ గృహములు చేయునని మేముతలచినదానికంటె సద్విశేషకారమునే జేసింది. ఇట్టి గృహములలో శిక్షితులైన వారిలో మరల నవరాధ్యము లానర్చువాడు బహు కొద్దియంది మాత్రమే నని బోలీసువారు చెరసాలల నూపర్చెంటులును మాకు తెలిపియున్నారు. మేము వీరికి గృహములలో తగిన శిక్ష నొసంగి వదలుటలేదు. వారికితగిన యద్యోగము నిష్పించుచున్నాము. తోడిదొంగల పాత్రకలుగకుండ చూచుచున్నాము. దొంగలగురువుల ఆధీనముకాకుండ చూచుచున్నాము. ఈ దొంగలగురువులే పుజలజేకవోయములు. వీరు ముండనకు రారు. చాటుననుండి శిక్షకు తప్పించుకొనుచున్నార ఈ పాత్రలు చిన్నతనమునుండియు దొంగతనమున కలవడిన దుర ద్భవనకులను పోగుచేసి వారికి కాయకర్మమువహించి వారి చే దొంగతనములుచేయించి తమకడుపునింపుకొని వారిని చెర సాలల పాలచేసి తాడుతప్పించుకొని తిరుగుచున్నార. ఇట్టి దొంగలగురువులకు దొంగల స్వాధీనముకాకుండ చేసినచో వారుగూడ నీయక్రమ బీర ద్రవముమోనియొకవారియొక కొనకలసినవారగుచున్నారు. అపరాధములను చేయుతెగలనిని రూపిణియులగుతెగలుకొన్నియున్నది గాని వారివలనకలుగు నుప ద్వికముకన్న చిన్నతనమునుండియు దొంగతనమే వృత్తిగాగల వారేచాల నుపద్వికకారులుగానున్నారు. ఈగృహముల ఏర్పాటులననే దేశమునకియుపద్వికములొగుటకుముఖ్య సాధనము కలుగుచున్నది. సింహాళమున కట్టిదొంగవృత్తిగలవారు లేకున్ననుగూడ నచట దొంగతనముచాల హెచ్చుగా నేయున్నది. దానికి కారణము చెరసాలనుండి విడువబడిన వారినిగూర్చి తగిన ఏర్పాటులు లేకపోవుటయే యూహోపు దేశమందుగూడ నిట్టిదొంగలే జేకమునకు మహోప ద్వికకారులుగా నున్నారను విషయము తమకు విశదమే. చెరసాలలోనుండి వదలబడినవారిని సంఘ మిట్లు నిరాదరించుటచే వా లాజన్యమును అపరాధజేవకులే యగుచున్నారు. చెరసాలనుండి విడువబడిన యపరాధి నివసించుస్థలమునకు చుట్టట్లు జరుగు నేరములన్నిటిని ఆతనికి యాహోపింతుట చాల నులభము. ఆ యపరాధి కది యశభవమునకు వచ్చును గాన నతడు తన ప్రవర్తనమును సవరించుకొనట కొకటి రెండుసాయలు ప్రయత్నించినను ఫలము లేకుండుటచే తన్నట్లు గౌరవించిన సంఘ మునై కగడిచ్చుకొనుట కాత దామరణమును దొంగతనమునకే యలవడును. అట్టి సిద్ధిలో మనమే యుంటియునుకొందము నునమెట్లు తలంతుము. సాధారణముగ మొదటిసారి వెళ్కుచుండి ఏపాపము నెరుంగవారే చెరసాలకు వంపబడుట

తలస్థించునుండును. వారు నిరుపరాధులే అయిన నేమి వారి భూములను వారింతుటకో వారి భార్యలనుకళపరముకొనుటకో వారివై పగడిచ్చుకొనుటకో వారి విరోధులు వాడవైనిచ్చురణముగ నేరములను మోపెదరు. కలుట బడితలన కొందరిచే సాక్ష్యము నిష్పించి యానిరత రాధులకు చెరలో ద్రొయింతురు. అంతటితో వారి సద్వర్తన ముగంటును. నిరపరాధి మైననేమి చెరసాలకంపబడుటయే యపరాధియనుటకుప్రజలసాక్ష్యము జేలియుండల నెవరు తుడిచిజేయుగలరు? వ్యానుస్థానములలోని తీర్పునెవరు కాదనగలరు? అతడెన్నిటికిని గతవర్తనకు మరుగు పరచబాలడు. ఇట్టి వాధను తొలగించుటకు ముందంజవేసినది తాముగాక మరి ఎవరు? విడుదలచేయ బడనున్న బండిలకు హిలోవరక మొనరించుటయే గాక రత్నకముగూడ నొసంగియున్నారు. లేకున్న వారు సన్మాన్యవర్తనలకుటకు దారేయ. మీ రకలంబించిన ఈ విధానము ప్రపంచము నందంతటను వ్యాపించి వాగరక ప్రపంచమునందలి బండిలందరును మీకు కృతజ్ఞులు కాగలరు. అపరాధులను పట్టుకొనుటయు శిక్షించుటయు అత్యవసరము అట్లు చేయవలసంతటి కనికరముగల దొరతనమువారు పరిపాలవార్డులుగారు. శిక్షలేని వ్యాయశాస్త్రము హిలోవరక మాత్రమే యగునుగాని ఈ మాత్రవిధానము ననుసరించి చెరసాలలోనుండి విడువబడినవారి నందరి నిట్టిగృహములకు పంపినచో తప్పక అపరాధము లర్ధభాగము తగ్గలవు. వాక్షిణ్య విరహితులై దొంగతనమే కులవృత్తిగా జీవించుచు తండ్రి: తండ్రియుగ చెరసాలలకు బోవువారిసంఖ్య చాల తగ్గలదు ఇట్లు కర్నూలు పూలీగా రుపర్యసించిన మిమ్మడి శ్రీవారిట్లు ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి.

వామిత్రులగు కమిషనరు బూతుటక్కురుగా రసారోగ్యమున నివటికి రాజాలకపోయినందులకు చింతించువాడు. త్వరలో వా రారోగ్యంతులగుచురుగాక. నేనుమిములను కలిసికొని మివిధానమును మీరు పొందుచున్న యిబ్బం: లనుగ్రహింపగలిగినంత సంతసించుచున్నాను. మీరిపు డిగ్గవములోని వారినిగూర్చి సమర్థతతోచేసిన వాదముయొక్కాయ క్రించుతుండు వారందరును బాగుగా వాలోచింప తగినది నున్నది. నేనా సమస్యనుగూర్చి ఇపుడు నడువగోరను. సం: ద్రోహులభాధను తొలగింపవలెనని సంఘమువారు కోరు వ్యాయనమిరునుడిచిరి. ఆ కారణముననేద్రోహియుగువా. శిక్షితుడైనను మరలవాతజేట్టి ద్రోహ మొనర్పడను నమృత: కలుగువరకను సంఘముతని విశ్వసించదు. అట్టిసమృక్తము కలిగించుటకే ఈగృహము ఉపయోక్తములగును. మహావి: వ్యాధయములో సానభూతితో నుత్సాహముతో నిట్టియు మనేనను చేయబూనిన రత్నకనేన వారికి మే చాలకృతజ్ఞులము. ఆశాధంగములను పు యత్న క యు ధములను కలుగుట సహజముగాని వానివలన మీరు నిరు: ములు కాగూడరు. ఈగృహమువలనకలిగిన ఫలితముల: దీని యుపయోగమును నిర్ధారణచేయవలెనుగాని వైఫల్య: వలనగాదు. కాలక్రమమున భూనాభివృద్ధి కలిగినకొలది: నాభివృద్ధి యు సుచూనును. దానజేసి ఈగృహములు యక్షితిఫలితముల నొసంగగలవు. అప్పుడు దొరతనము సమాకారములో దీని నేర్పరచినవారు కృతకృత్యులుకాగ. ఇట్టియుద్దేశముతోడనే వీనియేర్పాటుచుగూర్చి వ్యాయన: ద్రోగులందరికిని బాగుగా తెలియచేయుటకు ఏర్పా: చేయబడినవి కాన నెందు నివసించదగినవారిని బాగుగా: పించుటకవశముకలుగగలదు. ఈగృహమునందలి వారి: నమున చక్కచేయ దొరకొనిన రత్నకనేనలోని వారం: వందనములను తెలుపుచున్నాను. వారపరిపాలనలోనికి క: వారందరును తమసంరక్షకుల యుదారభావములను గృ: గలుగుచురు గాకయని కోరుచున్నానని శ్రీవారు ను: పుస్త్రుత మిగ్గవమున శ్రీయను పురుషులు 169 గలరు. వికాఖపట్టణము జిల్లానుండి 12 గురు శ్రాత్రిగా: టకు వచ్చిరి. పురుషులకు వడ్డ్రెయు బట్టలనేక నేర్ప: న్నుది. శ్రీలలో చాలనుండి కంటబనిలోనే యుంచ: కొందరు కండెలనుచుట్టుట మొదలకుపనులను చేయుచ: పనిలో పురుషులకు సహాయముగ నున్నారు. గృహము: లేని వారిని వెంటికికంటి రోడ్డులరాముతుపని చేయు: న్నారు. వారికి శ్రీలచేత సుధాస్వాభోజన ముచ: యున్నారు. వీరి కాశలాలేమండనేవెల్లి పనిచేసే సాయ: గృహమునకు వచ్చుచుండురు. గృహధికారి వారికొ: నిచ్చును. అచ్చిటిని చూపిన పోలీసుజారు వారిని: పారిపోవుటకు ప్రయత్నించినవారు చాల నరుదుగను: గృహములోని వారి ప్రవర్తనము చాలవరకు యుక్తమ: న్నుది. శ్రీవారు గృహములో జరుపబడుచున్న వివిధ: లనుచూచి కలెక్టరుగారిబంగళాప: వెళ్లిరి.

విషయము క్రమణిక.

జవాబు తేలికదీ	8
జాబులు, పితాపురము రాజుగారు	4
గవర్నరుగారి పర్యటనము	5
ప్రధానవ్యాసము	
హైకోర్టు	6
లిట్టు, ఫౌనికవార్తలు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషత్రీవార్తలు	8-9
వృత్తాంతములు	10
ఇంగ్లీషు త్రీవార్తలు	11-12-13
వృత్తాంతలేఖలు	14
కాళికాట్రకేసు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 16-వ తేది

శుక్రవారము.

మన హైకోర్టు.

ఈ నగరము నందలి మన హైకోర్టులో పనిచేయున యగుట సామాన్యచారమున దనియు లగిన విచారణచేసి ప్రతికార మొనర్చుట యవసరమనియు నాందోళన కొంతకాలముగా జరుగుచున్నది. ఇటీవల గౌరవనీయులు రావుబహదూరు సామాన్యచార్యులవారు స్థానిక శాసన నిర్మాణసభలో విమర్శకు దెచ్చిన యొక తీర్మానమునకు లుముగా మన న్యాయమూర్తులకును ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని మత్తకత్తయ్య త్రరములు జరిగింది. వానివలన తేలిక విషయములను బట్టి తమ బిల్లప్రాయములను నిచ్చుచు మన ప్రభుత్వమువారి కయ్యుత్తివును వాలించినారు. అందులో వని ఘనయగుటకు ముఖ్య కారణము పనిపెరుగుటయే అని వ్రాయుచున్నారు. అట్లు పెరిగినదియు తెలియజేయుటకు లెక్కలు ఇయ్యబడినవి. 1900 వ సంవత్సరమున మన హైకోర్టులో దాఖలయిన జ్యేష్ఠముల సంఖ్య 5,938. 1913 లో దాఖలయిన వానిసంఖ్య 12,156. ఆ నాడు తీర్మానమైన న్యాయజ్యేష్ఠములు 5,875. ఈ నాడు 11,781. ఇలాగా దాఖలయిన న్యాయజ్యేష్ఠముల సంఖ్యయు నిర్ణయమున న్యాయజ్యేష్ఠముల సంఖ్యయు రమారమి పోలిపోయినవి. ఇందుకు సమానముగా న్యాయజ్యేష్ఠుల సంఖ్య పెరిగినదా యని చూతము. ఇది వరకు ముందు విడుదలైన న్యాయమూర్తులు ప్రత్రముండిరి. ఆ సంవత్సరమున పనియొక్కవ కోలుచువచ్చినదను కారణమున నొక న్యాయమూర్తి పదవిగా నియమించ బడెను అనగా 1910 సంవత్సరమునకు వచ్చువచ్చటికి ఆగ్గున్యాయమూర్తులు తక్కువయ్యు చుండిరి. నేడు ఆసంఖ్య పండ్రెండుగా పడింది. అనగా నాటికినేటికి దాఖలయిన న్యాయజ్యేష్ఠులను తీర్చునందిన న్యాయజ్యేష్ఠులును ఎల్లుద్విగుణియులయినవో అట్లే న్యాయమూర్తులసంఖ్యయు కుణిక్తత మయినది. అయినను పనిమాత్రము లెరుటలేదు. నిలువలు మాత్రము హెచ్చుచునే యున్నది. 1892 వ సంవత్సరమున సిటీ సివిలు జడ్జి స్థాపితము కాకయుండిన యెడల హైకోర్టు జడ్జిలకును పెరిగిపోయియుండును. ఆకోర్టు ఏర్పాటుచేసి రు 2500 లకు లోబడిన అసలున్యాయజ్యే

ములన్నియు నచ్చటికి పోవుచున్నవి. ఆ కారణము నట్లుబట్టియే హైకోర్టువని తగ్గించుటకు చేసినసలహాలలో కొన్ని హైకోర్టు నెదుట వచ్చున్యాయజ్యేష్ఠులు తగ్గించ వచ్చునను నభిప్రాయమును సూచించునవిగా నున్నవి. అట్టిని రెండుకలవు. ఒకటి సిటీసివిలు కోర్టుకు రు 500 ల వరకు తీర్మానపుకత్తిని ఇయ్యవలయుననుట. అప్పుడు హైకోర్టుకు సంవత్సరమునకు 150 న్యాయజ్యేష్ఠముల విచారణ తప్పవట! ఈసలహాకు ప్రభుత్వమువా రంగీకరింప లేదు. సిటీ సివిలు కోర్టులో మరొక న్యాయమూర్తి ఏర్పకవలసి వచ్చుననియు కక్షీదారులకు రెండవ తరగతి న్యాయస్థానవిచారణ లభించుట మంచిది కాదనియు న్యాయజ్యేష్ఠముల వ్యయములు హెచ్చుకావచ్చుననియు ప్రభుత్వము వారివాదము. మరియొక న్యాయమూర్తి యయినయెడల సిటీసివిలు కోర్టులో హైకోర్టులో ఇయ్యవలసినంతజీత మిచ్చునక్కరలేదు. న్యాయజ్యేష్ఠముల వ్యయములు హెచ్చుచునుటకును అంతకారణము కానరాలేదు. న్యాయజ్యేష్ఠులకు నగు పెద్దకర్పు వకీలురుసుము. ఇది సిటీ సివిలుకోర్టులో తక్కువగా నుండుననుటకు సందియములేదు. తక్కుంగల కర్పులు తగ్గించుటకు ప్రభుత్వము వారు తలచుకొనినయెడల అది యొక కష్టముతో విడి కాదు. రెండవ తరగతి న్యాయస్థానమే యను నభ్యంతర మొకయభ్యంతరముతో చేరదు. అప్పీలు విచారణాధికారము హైకోర్టునకు పెట్టినయెడల కష్టముండబోదు. మరియొక సలహా హైకోర్టువారికి అసలు న్యాయజ్యేష్ఠముల విచారణయే లేకుండ జేయవలయు ననుట యెరువున్నది. జిల్లాజడ్జివంటి యద్యోగిని నేర్పించి ఆతని కీపనిపెట్టిన బాగుండుననుట అంత ప్రోత్సహేయవలసిన సలహాగా వోచలేదు. క్రొత్తగా హైకోర్టు పెట్టు పరిస్థితులలో ఈవిషయ మూలోచించియుండ వచ్చునుగాని ఇంతకాలము హైకోర్టుకు అసలు న్యాయజ్యేష్ఠముల విచారణ పెట్టియుంచి యిప్పుడు తీసివేసినయెడల మదాసు కక్షీదారులు అసంతృప్తి పొందుదురట! దేశమంతటికిని అసలు విచారణలకు జిల్లాన్యాయాధికారులు చాలియుండ ఈ నగరవాసులు మాత్రము, ఇందు గౌరవము కలదే, ప్రత్యేకగౌరవమువకు పెట్టుటగునురో తెలియవలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారివిషయమున సభిప్రాయములు జతజేయుట తగియుండును. అట్లు చేయక యూరక యిట్టి పద్ధతి జనరంజకముగా నుండదనుట న్యాయము కానరాలేదు. ఇతర విధములను మన హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల ఎదుట విచారణకు వచ్చు విషయములను తగ్గించ ప్రయత్నములు జేయవచ్చునని సూచింపబడినది. ఒకే న్యాయమూర్తి నిర్ణయములు తుద తీర్మానములుగా నుండునట్లు చేయవలయుననియు సెకండు అప్పీలులు రివిజనుల విషయమున మిత్ర తేర్పరచవలెననియు సలహాలు కలవు. కడపటిసందర్భమున ప్రభుత్వమువారు వ్యతిరేకాభిప్రాయం లెనారు. సెకండు అప్పీలుల విషయమున ప్రభుత్వమువారు న్యాయమూర్తులతో సంగ్రతిండుకొని విమర్శించుచున్నారు. ఈవైపున కొంత సంస్కారము జరుగవచ్చును. పనియు తగ్గవచ్చును. ఒకే న్యాయమూర్తి తీర్మానములు తుదిమాటయగు సంగతియు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికిని మనప్రభుత్వము వారికిని

మత్తకత్తయ్య త్రరములకు కారణమై యున్నది. ఈవిషయము తుదితీర్మానమునకు సంబంధించినది కావున జాగ్రత్తగా నూలోచింపబడునని నమ్ముచున్నాము. పనితగ్గించు మార్గముల గూలోచన యట్లుండ తీర్మానములగు న్యాయజ్యేష్ఠముల సంఖ్య హెచ్చించుటకు కొన్ని సలహాలు చేయబడినవి. న్యాయమూర్తులు వేసవికాలమున పదివారములు సెలవు పుచ్చుకొను చున్నారు. శనివారములు హైకోర్టులో పని జరుగుటలేదు. పదివారముల సెలవును ఎనిమిది వారములు చేయవలసినదని యను శనివారము అర్థదినము పని పెట్టవలసినదనియు రెండుసలహాలు కలవు. న్యాయమూర్తులు తీర్మానములు వ్రాయుటకును చిల్లరపని చూచుకొనుటకును శనివారము అవసరముకావున నాడు పని పెట్టరాదని నిర్ణయించుట బాగున్నది. కాని పదివారములలో రెండు వారములు తగ్గించుట విషయముతో మాత్రము ప్రభుత్వము వారు న్యాయ మూర్తుల యిష్టమునే అనుసరించినారు. ఆంగ్లసీమలోను పదివారములు సెలవు కలదని ప్రొద్దులవాక్య మొక్కటి చొప్పించినారు. అచ్చటను నివిషయమున తర్కము జరుగుచున్నదనియే వినుచున్నాము. విద్యా లయములకును కోర్టులకును దప్ప సెలవు లింతపుష్కలముగా తక్కిన శాఖలవారికి దొరకుటయే లేదు. విద్యాలయములలో నవన పసిబాలురగు విద్యార్థుల మేలుకీపల సంబంధము కలదు కాన నొప్పుకొన వచ్చును. న్యాయవిచారణశాఖ కట్టి కారణము కానరాదు. దీనిని ఇతరశాఖలతో సమానముగా నేలచూడరాదో తెలియదు. కక్షీదారులకు కాదుకొని యుండ వలయునను శిక్షకూడ ద్రవ్యనష్టముతో వాలుపిధింపవలెను నభిప్రాయము ఇందు గర్భితముయ్యున్నదేమో యెవ రెరుంగుదురు.

శిక్షావిముక్తుల వసతిగృహము.

మన స్థానిక ప్రభుత్వము వారిటీవల పెట్టబడు ప్రభువుగారి యాజమాన్యమున జేసినకార్యశాలములో ప్రజాహితసంబంధముగా నుత్తమస్థానమునాక్రమించు కొనగలది శిక్షితుల మేలుకీప నిర్వహణచేసిన నూతన పరిస్థితి యనుటకు సందియము లేదు. ఈ రాజధాని కారాగారములలో బాధితులయి యుండు నేరస్థులకు మేలొనర్చుటకు చేయదగినదని యిది ను నొత్తోయున్నను భోజన విషయమున నేరు, వస్త్రముల విషయమున నేరు, విద్యా సౌకర్యముల విషయమున నేరు నైతికబోధవిషయమున నేరు, ఈ మూడునాలుగేండ్లలో మన ప్రతినిధి కా కేరవపిల్లగారి ప్రయత్నమునను ఇతరుల ప్రయత్నములను పెట్టండు ప్రభువుగారు చేయించియుండు మార్పులు నిశ్చయముగా సంస్కరణీయములు. ఇంతేకాదు. శిక్షావిముక్తులయిన పిదప నేరస్థ బిరుదమును సంపాదించినవారు పలుపాటులు పడకుండుటకు చేయదగిన ఏర్పాటులను గూడ మిక్కిలి దయా ర్థహృదయులై వారాలోచించినారు. 'నేరస్థు'ని గతి, అందులో ప్రాతసంస్కరిగతి, సామాన్యముగా న్నంప దరమైనదికాదు. మొదట బుద్ధిలేమిది తప్పు చేసియో అదృష్టములేమిది తప్పుచేయక యోకారాగారము చొచ్చుచున్నాను. అచ్చట వీనిచేత పని చేయించుటయొక్కటియే కాని సామాన్యముగ వీనికి నేడేనిపరిశ్రమ యలపడు ననుమాట కల్గ.

ఆయుర్వేద సప్తమ సమ్మేళనము. - ఆఖ్యాయము. -
యథా కరిరాజయామిసిద్ధామణిరాయ ౧౦-౪, ౧౦-౫. ఎన్.
య. గారు శేషటినిముద్రార్థము 9 గంటలకు కలకత్తా
యింటిలో పెంటుట ప్రేమనునకు రానున్నారు. ఆచ్యుటనే
నానికి స్వాగతముజరిగి మాంటుకోడ్డులోని టాకరుబంగారా
వారికి విడిదిచేయబడును. కనుక ఆహ్వానోత్సవము చూడ
వారు ఆయుర్వేదాభిమానులను కేళాభిమానులను 8 గంటలకు
పెంటుట ప్రేమనునకు రావలయునని ఆహ్వాన సంఘమువారు
వారించుచున్నారు.

ఐరోపా మహా సంగ్రామము

సర్ జాన్ వెంచిగారు - ఫ్రాన్సు దేశమున నాయకత్వమును వదలుట

సర్ జాన్ వెంచిగారికి వైకౌంటు బిరుదుము - వీరి నాంగ్ల దేశమున సేనానిగా నియమించుట.

ఇశ్చిమరంగమున జర్మనులు గొప్ప ప్రయత్నములను చేయుట.

మిత్రమండలివారు సలహానికాకు శీఘ్రముగ పోవుచుండుట.

జమీందారు మహమ్మదు ఖానుగారి మరణము - శ్రీబాద్రి చక్రవర్తిగారి సానుభూతి.

ఇంగ్లండు

ఆల్బర్ట్ స్టెన్సు ప్రభువు మరణము.

లండను డిసెంబరు 15:- ఆల్బర్ట్ స్టెన్సు ప్రభువు స్వర్గ స్థుడయ్యెను.

చీనా వ్యవహారము.

లండను డిసెంబరు 15:- కామ్యూనిస్టుల ప్రక్షిప్త చర్యలకు నీటిబ్రతుకలు గాని తెలియజేసిరి:- చీనా దేశమునకు యూన్నీ - కామ్యూనిస్టు రాజ్యాధిపత్యమును సహించిరికదా! జర్మనీవారి కట్టలవలన నీపని జరుగలేదు.

టర్కీ సేనలు.

లాహోరు డిసెంబరు 16:- కామ్యూనిస్టులకు తెలియజేసిరి:- 6 లక్షల 50 వేలమంది టర్కీ సైన్యము రణరంగమున దున్నాడు. ముంబై, తుపాకులున్న యెడల, పది లక్షలమంది భద్రత చేయవచ్చునని. ఎం. గెట్టెబు ప్రకటించెను.

శత్రుదేశ వ్యాపారము

లండను డిసెంబరు 14:- పార్లమెంటు ప్రజల సభలో శత్రుదేశ వ్యాపారమునకు మందరికిని అన్ని దేశములలోనుండి వస్తుచేయవలెనని కొందరునుండి. ప్రభువును విధానములను తొందరపాటునకునే శత్రువులవ్యాపారము నిరోధించబడి యున్నదిగాన దీనిని మార్చవలెను. చీనా, బొచ్చుగీసువారి తూర్పు ఆఫ్రికాను గురించి దేశములలో నీవీర్పాటు వాగుగాన చేయుచున్నది రాబట్టె తెలియజేయుచు గాన వదిలి.

పార్లమెంటు ప్రజల సభ.

లండను డిసెంబరు 15:- జనరలు బోఫోగారు పరామర్శలన్నిటికి ప్రభుసేనానిగ తెన్నుకొనబడుటచే ఆంగ్ల సైనికాన్ని బోధ్యములలో ముగియజేయు సగత్యములుగానానని సర్ ఎడ్వీను కాన్లెహు గారు ప్రశ్నించెను. కొన్ని మార్పులీ యుత్తరములను ప్రయత్నించుటగాని పరామర్శలను కొంతమంది వారొసర్వన మార్పులను వీరికి ఎన్నికయ్యగ సంబంధమును లేదని ఆస్పృహకుండ్రిగాన జవాబు చెప్పిరి.

పార్లమెంటు ప్రభువుల సభ.

లండను డిసెంబరు 16:- నియోజకవర్గాలలోని పౌరజనులందరు వైఖ్యముల చేయుట కవసరముగకద్దు. ఆస్పృహకుండ్రిగాన ప్రభువులను సోదర్యంతాః వివరముల తెలియజేయుటగాని యుద్ధమున విజయమునొందుటకు ప్రజలెట్టి పరిత్యాగముల నొనర్చుటకైన సంధియుమున్నట్లు బలమగు నిదర్శనములు కనుబట్టివచ్చి. ఈమున్నగు అంశముల దర్శిప్రభువు వివరించెను.

అవివాహితులకు తెలియజేసిరి: యుద్ధమున జేరి యుద్ధమున ముహూర్తము మిగిలియున్నది. ఈవిషయమును వివరములు త్వరలో తెలియజేయునని వారని. బ్రిష్టు వాల్ల తగిలెట్లు సమన్వయమున జేర్చినగాని వివాహితులను సమన్వయమున వివాహమును. పౌరసమంతిగాని వాదనమును పాల్గొనరింప గూడదు. ఈ సమావేశములోని వాదనమును సహజమున లాభదేవుగాను ప్రభు కృత్యము తెలిసి. వా రొసర్వన దేశ సేవకు కూర్చుండుటకు సభించెను.

దొరతనమువారి న్యాయవాదులు

లండను డిసెంబరు 17:- వారిస్టర్లలో వెక్లండుగి యుద్ధమునకుబోయిరి. ఆయనమున యుద్ధానంతరమునకు దొరతనమువారి న్యాయవాదిని నియమించుట జరుగనేరదని లార్డు ఛాంసెలరు గారు ప్రకటించెను.

జమీందారు మహమ్మదు ఖానుని మరణము.

లండను డిసెంబరు 16:- ఈతని మరణమునకు చాల వయసు లేదు విచారమును కీచక్రవర్తిగారు 26 గుర్తిపుదశ సేవాకి తెలియపరచిరి. ఆక్టోబరు 7 వ తేదీన మహమ్మదు ఖాను ఒక్కొక్క రోజు ఆశ్రమము దేశములలో పోరి వారిలో ముగ్గురజంపి, ఒకనిబలమగు గాయములు నందించిన యనంతరమున ఆతాను మరణించెను. వైస్ రాయిగారి సైనికులలో ఆ గ్రామ్యుడై నందుట కాతని కొకవత్తకు ఢిల్లీలో దర్బారు సమావేశమైనది. ఆస్థాన కీర్తి వారాయాధికారిని చూడమని వైశేఖలో తెలియపరచిరి.

ఆగాఖానుగారిని సమాశ్వసించుట.

లండను డిసెంబరు 15:- ఖాను గారిజాతి వధింపబడి నందువలన తమకు కలిగిన విచారమును తెల్లదించు నొకతంతి వార్తను ఛాంబలైన గారు వారికి బంపిరి.

వర్తక సంఘము.

లండను డిసెంబరు 15:- ఇండియా కార్యాలయమువారి మాచును వైస్ రక్రక సంఘమువారు లూనికొన్నాగారిని ఆలోచనసంఘసభ్యునిగ నియమించిరి.

ఫ్రాన్సు

ఫ్రాన్సులో ఆంగ్లేయ సేనలు

డాగ్లసు పేగుగారికి నాయకత్వ మిచ్చుట

ఫ్రెంచిగారిని దొరతనమువారు క్షామించుట

లండను డిసెంబరు 16:- యుద్ధ కార్యాలయమువారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఫ్రాన్సు ప్లాండర్స్ లోని ఆంగ్లేయ సేనల కినివరకు ముఖ్య సాధిపతులుగనుండి సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి కి బదులుగ సర్ డాగ్లసు పేగుగారిని నియమించిరి. ఇతరుల బలవంత పేములులేకుండ వీరు తమంతటామే తమవని త్వరితచిరి. ఇంగ్లండులోని సేనలకు వీరికి నాయకత్వ మియ్యబడినది. రాజుగారు వీరికి వైకౌంటు బిరుదును నిచ్చిరి.

మరికొన్ని వివరములు

ఇప్పటికి పదునాడు మాసములనుండి యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఎన్నో తిరుగుబాటులు వీరు యుద్ధారంభము నుండియు ఫ్రాన్సు ప్లాండర్స్ లోని మనసేవకు నాయకత్వము వహించి సామర్థ్యమును పనిచేసిరి. వీరివ్యూహ తయారీలతోనే తమవని వదలుకొనిరి. రణరంగమున వీరు సామర్థ్యముతో పనిచేసి దేశమున కొరించిన మహా విచారమునకు దొరతనమువారు ఇంగ్లండులోని సేనలకు నాయకత్వము వహింపుమని కోరగా వీరందుకు సమ్మతించిరి. వీరికి రాజుగారు వైకౌంటు బిరుదును నిచ్చిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను డిసెంబరు 15:- ఆక్టోబరులో చేతిబాంబులలో పారాటము జరిగెను. ట్రెసిలేవెట్ ప్రదేశముననున్న జర్మనీ వారి ఆముఖసామగ్రికొట్టు పరాసువారి వెద్దబాంబులచే తగులగొట్టబడినది. మాఫిరంగిదళము మూలమున వాన్ జెన్ లలో సామర్యదైన కందకముల జర్మనీవారు వాగుచేసుకొనలేకపోయిరి. మిత్రమండలివారు విమానములు విచ్చలవిడిగ వరించినవి. అందువలన మిత్రులకు చాలలాభము కలిగినది.

పరాసు సేనాని.

లండను డిసెంబరు 16:- టెట్రాగ్రిడు - జనరలు పాన్ గారు చేరి. రాజధానిలో సామ్రాజ్య వైశేఖర్య నిర్వాహక సంఘముతో వీరందుకు తెలియపర్చినది. ఈ నిశ్చితమునకు వార్తాసామువా తెలియజేసింది.

ఫ్రాన్సు బెల్జియము రణరంగము.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.

ఫ్రాన్సు డిసెంబరు 16:- గతరాత్రి పరాసు అధికారులెట్లు ప్రకటించిరి:- మామూలు ఫిరంగులయుద్ధము జరుగుచున్నది. పరాసువారి పగుమూకు విమానములు మామూలునకు తూర్పుభాగమునందలి శత్రువిమాననిలయముమీద బాంబులు వేసిరి. ఆ నిలయములో పగువేయిమూడు అంశినను అయిదుమాత్రమే బయటకురచ్చి మన విమానములను తరుచుకొనిరి, కాని ప్రయోజనములేకపోయినది.

ఒక నై నూనికుడు కాలిపోవుట.

లండను డిసెంబరు 16:- ఒక మంతుకున్న విమానము ఫ్రాన్సు బోవర్డ్ నేలగులెను. ఈ విమానమునకు స్పెర్డు అను నతడు కెప్టానుగ నుండెను. ఈతడు శరీరము కాలి గలిగెను.

రుష్యా

రష్యా సేనలు.

స్వర్ణమునకు పట్టుకొనుట.

లాహోరు డిసెంబరు 16:- జర్మనీవారు వ్యర్థముగ వేరింపగా రష్యా సేనలు మీదపడి స్వర్ణమునకు పట్టుకొనుట మినుకొనిరి. ఈపట్టుకొనుట 50 మైళ్ళదూరముగా తున్నవైపున నున్నది. ఆక్టోబరు మధ్యభాగమున దీని రష్యావారు కదలిపెట్టిరి. ఎం. గెట్టెబు వార్త.

ఇటలీ

సర్వీయా సాహాయ్యము.

ఇటలీయధికారుల ప్రకటన.

గోము డిసెంబరు 15:- ఆస్ట్రియా వారు మేసాకులై న, సానుగివానీలమీద ఫిరంగులు వేసినను, మా రాకపోకల కేమియు ప్రితిబంధకము కలగక ఆల్బేయాకు నిర్వహణగా సైనికులను పంపుచున్నాము. సైనికులతోనున్న ఒక స్త్రీయను, ఒక డిప్లొమెటును నీటిమీద తేలుచున్న గజలకు కొట్టుకొని పవ. కాని వీరికి కాపుండి తీసికొనివచ్చుచున్న పదముల కరాసులను, సైనికులకు రక్షించినది. 48 మందిమాత్రము గనిపేయట వలన పనిపోయిరి.

గ్రీసు

గ్రీసు సేనలు.

లండను, డిసెంబరు 15:- గ్రీసువారి రాక సేనను ముఖ్యమంతులకాలో నుండుట కంగీకరించిరి. గ్రీసువారిట్లు మిత్రమండలివారి మాచునంగీకరించుటకు రెండు కారణములకవచ్చుచున్నవి. ఒక్కొక్క మొత్తాన్ని నాకరించుట వలన మిత్ర కనంత్వ ప్రతినిధులున్నది. గ్రీసు రాజుగారిలో చెప్పిన దానికి జర్మనులు త్వరితముగ చేయుట రెండవ కారణము. కానీ గ్రీసువారి కంగీకరించినది పరాసు వారు తలంచెను. సర్ ఎడ్వీన్ గ్రేగారు బ్రియాంకు గాడును కలసి ఆల్బా పత్రికను వ్రాసిరి. కివరకు ప్రభువు జనరలు బోఫో జనరలుగిలినీ గాడులు వారిమీద శంకముల చేసిరి దీనివలన సేనలలో గలిగిన ఫలిత మిదివరకే విదితమైనది. శత్రువుల గ్రీసుదేశమునకు వచ్చుటకు గూర్చి చాలమంది చాల విషముల చెప్పుచున్నాడు. బల్గరీలు సరిహద్దును దాటి గ్రీసు దేశమునకు వచ్చుట గ్రీసు రాజుగారికి జర్మను లిచ్చినవాదానము నకు భిన్నముగను. గ్రీసువారికి గర్భకరువులను ప్రజలు సమీక్షమున నుండుట గ్రీసువారికి శ్రుబలాగ్రమాకారణ మగును. అల్బానియాలో నున్న 2 లక్షలమంది సెర్బియా సైనికులను ఇటలీవారు మరల యుద్ధమునకు చేయుచున్నాడు. అంతవరకు పరాని కాగో సెమ్మెట్ గా నుండును, పిమ్మట ఆంగ్ల పరాసు గవ్య ఇటలీ సెర్బియా సేనలన్నియు కేకముఖమై శత్రువులను తలకుడుడరని తెంపుపత్రిక వ్రాసినది.

గ్రీసు దేశపు వ్యవహారములు.

మిత్రమండలికి ఆకూలము.

ఏథెన్స్ డిసెంబరు 15:- ప్రస్తుతము వ్యవహారము లన్నియు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నవి. రష్యావారు చేయుచున్న వింతనకు గ్రీసు రాజుగారు దయచేయుదురు. గ్రీసులోని తూర్పు మాసిడోనియాలో మిత్రమండలి సేనలు ధారాళముగ పచ్చిపోవుట కధికారము విచ్చి తమ సేనలను పశ్చిమమునకు తీసికొని పోవుచున్నాడు.

బొల్లూను రణరంగము.

పాల్వేడు డిసెంబరు 16:— పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— బొల్లూను రంగమునందు కొత్త సంగతు లేని యు లేవు. బల్లెయానేన లింతవరకును గ్రీకు సరిహద్దులను దాటలేదు.

మిత్రమండలి సేనలు

వెనుకకు మరలుచుండుట.

ఏథెన్సు డిసెంబరు 14:— సహానికారేవులకు యుద్ధ సామగ్రిలను తీసికొనిపోవుట కున్న నులువునుబట్టి ఎంతవరకగా సేనలను మరలించుకొనవచ్చునో అంతవరకగా మిత్రమండలి వారు తమ సేనలను వెనుకకు మరలించుకొని వచ్చుచున్నారు. పై నికశిలములకు సంబంధించిన పనులు త్వరలో నిర్వహించబడుచున్నవి.

మాల్యాలాని గ్రీకు దేశపు స్త్రీమరులు.

వధిలెట్టుట కు త్రుతవుచేయుట.

మాల్య డిసెంబరు 15:— మాల్యారేవులో నాపుడల చేయబడిన గ్రీకు దేశపు స్త్రీమరులలో కొన్నిటిని నిధుడల చేయుటకై కొత్తగా ఉత్తరపు చేయబడినదట.

బల్లెయానేన దేశపు మంత్రి.

సరిహద్దులను దాటని చెప్పట.

లండను డిసెంబరు 15:— తమ దేశపు సేనలు గ్రీకు సరిహద్దులను దాటని బల్లెయానేన మంత్రి లింగ తెలియజేసెను.

గ్రీకురాజు

జబ్బుగ నుండుట.

లాహోరు డిసెంబరు 15:— ఏథెన్సునుండి దోస్తోగు గారిట్లు కంటివార్త నిచ్చుచున్నారు. — గ్రీకురాజు గారికి జబబు చేసి బాధపడుచున్నారు. రాజ్యాంగవ్యవహారముల మాటయెత్తకుండు విశ్రాంతి తీసికొనవలసినదని రాజవైద్యులు వారికి సలహా చెప్పిరి:— సి. ఎం. గెట్టెట్ల ప్రతిక వార్త.

బల్లెయానేనులు

లండను డిసెంబరు 15:— వీరు మరాఠీలకు పరువైదు మయ్యేదూరమున నుండిరి తెలియజేసినది.

స్కూటారికి వరిచారితులు చేరుట

లండను డిసెంబరు 15:— సెర్బియానుండి నూరుగురు ఆంగ్లవరిచారితులు కాలినడకను స్కూటారికి వచ్చిరి.

జర్మనీ

జర్మను చాన్సలరు ఉపన్యాసము.

లాహోరు, డిసెంబరు 16:— జర్మనీ చాన్సలరులో చాన్సలరుగా రుపస్థానించి నప్పటినుండియు, మార్క్ (ఒక నాణెము) ధరలో నాలుగుపాయింట్లు తగ్గినది. పత్రికల ధరలును పడిపోయినవి. సి. ఎం. గెట్టెట్ల కంటివార్త.

వెద్దజెట్టిను.

ధ్వంసమగుట.

కోపెను హేగను డిసెంబరు 15:— ఎక్ 22 వ జెట్టి నుండి బాంబుపేలితి ధ్వంసమైపోయినది. వెద్దజెట్టి లోని నివాసాశ్రయమునుండి బయలుదేరుచుండగా నిగతికట్టి నది. కళానులకు 40 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. లేదా చ్చుతి పొందిరి. వెద్దజెట్టిమానకాల నామరూపములు లేకుండపోయినది.

జర్మనీవారి యుద్ధసన్నాహములు.

లండను డిసెంబరు 16:— పర్వమను సేనలన్నియు సోక్రసారి నుట్టడిసలుపుటకు వలయు ప్రయత్నముల జర్మనులు నలుపుచుండిరి పోలెడునుండి తెలియజేయుచున్నది.

డ్యోకోనెస్సు ప్రచారము.

లండను డిసెంబరు 16:— జర్మనీవారి ప్రచారమున నొక వెద్దయుద్ధమునకు సిద్ధమగుచుండిరి. కొత్తటాలములను వెద్ద ఫిరంగులను రప్పించ బడుచున్నది.

టర్కీ

టర్కీ-యుద్ధము.

పాల్వేడు డిసెంబరు 15:— పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— డార్డెనెల్స్ గనులను ప్రేక్షకులు, ఫిరంగుల యుద్ధమును జరుగుచున్నది.

ప్రబల శీతలము.

లండను డిసెంబరు 15:— డార్డెనెల్స్ గాని యుద్ధము లెల్లయు టెలివెం:— ఉచితకాలమునకు చాల ముందు గనే శీతల ముండును. అధికవేళలను బా ట్టిశీతలవాద నెగరకు గాన, వారికి కష్టము గానున్నది. వారిలో చాల మంది మంచు నెన్నడుమానమిచ్చుచున్నారు. నీరు కందకములలో క్రవసించినది. తురుష్క సైనికులయు, వారి కంచరిగాడిదల యొక్కయు శవములు కొట్టి కొరిగివచ్చినట్లు చెప్పుచున్నది. శందకములలో నీరు నిండిండునట్టి వాడు ప్రతిరావలసినవైయు. వైకిరాగావారిని మిత్ర మందలి సైనికులు నాశనముచేయుచుండిరి. క్లివారికి చలిసాపు దున్నులులేవు గాన కొరడువారి: చాలమంది చనిపోయిరి.

పారిశ్రామికము

పరిష్కారవ్యవహారములు.

టర్కీవారి రహస్య వాత తరుచుట.

పీటరు గ్రావి డిసెంబరు 15:— రహస్య అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— హామడతోడ్డుమీద టర్కీ జర్మను సైనికులను మరలించుటకు తేరుచుచున్నారు. హామడతోడ్డుమీద భూభక్తిని ఖుబ్ ప్రతిభులు వచ్చి పొందోచులకుండి తయ్యకమైనవల సినదని కోరుకొనిరి.

కెయికో డిసెంబరు 16:— అధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— పడమటి సరిహద్దులలో తిరిగి 18 వ తేదీని యుద్ధ ము జరిగినది. గా ఫరు పా ము గారి నాయకత్వము క్రింద 12 వందల ఆరబ్బులు మరఫరాగులు ఫిరంగులతో మా ట్రాప్టెజుకువకు పర్వమను 24 మైళ్లదూరములో నుండగా కర్మలు గార్డులుగాన శక్తిమీద నెరిగిరి. శత్రువులు తీవ్ర ముగ తలపడిరి. కాని చాలవచ్చుముతో వెనుకకు గొట్టబడిరి. అంతలో సాయంకాలమై చీకటి పడుటచేత వారినవ్వములను తెక్రవేయలేదు. 4 గురు ఆంగ్లేయులైనవలకు 4 గు భాక తీసుకొనివలకు చనిపోయిరి. ఆయిదుగురు ఆంగ్లేయులతో గులకును 18 మంది తక్కిన వారికి 15 గురు భాకతీముల కును దెబ్బలు తగిలినవి. మనకు దొరికినఖుబుదీలలో పేరు తిహు గావ్రులుగానన్నారు. 11 వ తేదీని సరిగిన పోరాటము లో శత్రువులు 80 మంది చనిపోయినట్లును, 80 మందికివైగా దెబ్బలు తగిలినట్లును వీరు తెలియజేసిరి.

అమెరికా.

ఆంగ్లేయుల బౌద్ధార్యము

జర్మనురాసువారి ప్రయాణపు తేర్కాములు.

హామిగుటను డిసెంబరు 16:— జర్మనీకి వెళ్లదలవిన బోయకు, ప్రాచీనానె గాల్లకు ప్రయాణములో నేపుకూడ మరాఠుండ చేయునుమరి ఆంగ్లేయునానబారి తెలివె. వీరు డిసెంబరు 21 లో తేదీని హామిగుటదేశములోని రాటకడను పట్టణమునకు బయలుదేరుదురు.

అమెరికావారి జాబు.

అస్ట్రీయావారి సమాధానము.

అస్ట్రీయా డిసెంబరు 16:— అమెరికావారు పంపిన జాబుకు 14 వ తేదీని అస్ట్రీయావారు విజున్నా కరముగాని అమెరికావారువారివ్వారా సమాధానమును పంపిరి. అస్ట్రీ యావారు ఇదమిత్రము సమాధానముచెప్పక, ఏదో చెప్పి తప్పించుకొనిరి. సముమేరై క మేుడెర్ల ఎస్టెను అంతర్జాతీయ ధర్మములకు వ్యతిరేకముగ నడిచికో చెప్పుచుని అస్ట్రీయావారు కోరిరి. అమెరికావారుతమతో సంబంధములకై తమకు అభ్యంతరములేనిది అస్ట్రీయావారు తెలిసి, స్త్రీమరులు ముగిన పప్పుడు అమెరికావారు చనిపోయినవలకు తమసానుభూతిని కనుపరచిరి.

మంత్రివర్గమువారి నిశ్చయము.

హామిగుటను డిసెంబరు 15:— అస్ట్రీయావారు మై మంత్రివర్గమువారు ప్రెసిడెంటు విల్సను గానో నేతృత్వించి అస్ట్రీయావారు వ్యతిరేకముగవచ్చుచో వారిలో వ్యవహారము తెగగొట్టుకొనుట కంగీకరించిరి.

శాంతివాదుల స్త్రీమరు కిక్కునాటుకువచ్చుట.

లండను డిసెంబరు 15:— సోదరులన్ను గు శాంతివాదుల తో వచ్చుచున్న స్త్రీమరు కిక్కునాటుకు వచ్చిరి. ఈస్త్రీమరు స్త్రీమరునియారేవు చేరుకు.

అమెరికావారు.

పరాసువారికి జాబును పంపుట.

హామిగుటను డిసెంబరు 15:— యుద్ధములో సంబంధ ములేనట్టి మైట్రోకోట వర్షుచున్న అమెరికాస్త్రీమరుండి జర్మనుదేశీయులను తొలగించి పట్టుకొని సండుగుగాను వెంటనేవారిని విడుదలచేయవలసిన దని పరాసువారికి అమెరి కావారు జాబును పంపించిరి.

హాలెండు

టెలిగ్రాఫ్ పత్రికా సంపాదకుడు

విడుదలచేయుట.

అంస్ట్రేర్డాను డిసెంబరు 14:— హాలెండుదేశములోని టెలిగ్రాఫ్ పత్రికా సంపాదకుడు విడుదల చేయబడెను.

ఫిల్లీ

యుద్ధవార్తలు.

అధికారులకువచ్చుట.

ఫిల్లీ డిసెంబరు 16:— రాజప్రతినిధి కీ క్రింది యుద్ధ వార్తవచ్చినది:— మరేకొండరలేకుండ పరాసువారు సర్వ యానుండి తమసేనలను మరలించుకొనుచున్నారు. గ్రీకుసరి హద్దులకువచ్చి వైకులు చేరుకొనుచున్నారు. బల్లెయానేనకు లింతవరకు గ్రీకుసరిహద్దులను దాటలేదు. వెనుకకున్న మన సేనలమీద బల్లెయానేనకు పడినవ్యక్తులు నునాయాసముగ వెను కటగొట్టితిమని పరాసువారు తెలుపుచున్నారు.

డార్డెనెల్స్ లో టర్కీవారి మీద 12 వ తేదీని ఫిరంగులవేయగా వారికి చాలవచ్చుట కలిగినట్లు పరాసువారు చెప్పుచున్నారు. 13 వ తేదీని అసియా, ఐవికోపాభాగము లందున్న టర్కీ సైనికులు తీవ్రముగ ఫిరంగులను ప్రేక్షిరి కాని మేము తగినజవాబుచెప్పి మాస్థానములను భాషానుకొంటిమి.

రహస్య రణరంగమునందు మాన్యులేరు

ప్రాళ్ళు తెల్లయము రంగమున, పరాసునారేమి, ఆంగ్లేయులేమిత్తీవ్రముగ ఫిరంగులను ప్రేక్షుచున్నారు. పరా సువిమానములు 45 వల్లె జర్మనీవారి రక్షకస్థానములమీద బాంబులను కేసిరి.

అస్ట్రీయావారు విసాంకోరంగును నందుకో ఇటలీవారి స్థానములమీద ఫిరంగులను ప్రేక్షుచున్నారు.

ఇటలీవారును వారికి తగినజవాబు చెప్పుచున్నారు. తెల్లయముతీరమున, జర్మనుస్త్రీమరులకొదానిలో ఆంగ్లేయు విమానము ధ్వంసమచేసినది.

కామయాన్సులోని ఫ్రెంబరుకు తూర్పున నూరుమైళ్ల దూరములోనున్న యొకోపట్టణమున పరాసుసేనలు చేరినవి.

క్రిజానోదయ సమాజము, నెల్లూరు

వప్లవ

1915 సం॥ డిసెంబరు నెల 18 తేదీ శనివారము

రాత్రి 9-30 గంటలకు

పాదుకా పట్టాభిషేకము

19 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రాకాలము

5-30 గంటలకు

సారంగ ధర

21 తేదీ మంగళవారము రాత్రి 9-30 గంటలకు

నెల్లూరు పురమండలమున బ్రదక్షింతుకు.

శ్లోక వివరము

నీజకా టికెట్లు	విస టికెట్లు
రిజక్యడ్ న. 8—0—0	3—0—0
1—వ తరగతి 5—0—0	2—0—0
2 " " 2—8—0	1—0—0
3 " " 1—4—0	0—8—0
4 " " బాల్కనీ—	0—4—0

యం. సుబ్బారావు. ఎం. ఎ. వైస్ ప్రెసిడెంటు

కె. వెంకట్రామయ్య. ఐ. ఐ. ఎల్.

ప్రెసిడెంటు.

తాత్పర్యములు

మేధావంతులు:—మేధావంతులు 80 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చినా అక్షయము తిరిగి పుట్టుకొనగల మార్గము.

సామ్రాజ్య విజయ విద్యార్థుల సభ:—15.2.16 తేదీన వై సభ మొల సమావేశమయి సారా స్థానములకు ప్రతినిధులు నిలిచిరి.

అఖిలభారత ఆర్థిక సభ:—ఈసభ ద్వారా నిర్వహ్య సర్వములకు యత్నము చేయింప జూరెను. 25.26 తేదీ లలో జరిగెను.

సి. లా:—బుధవారమునాడు సి. లా. కేసులపై 4 అం గుళుల దరఖాస్తును ముందుకు వెళ్లెను. తిరిగి ముందుకు వెళ్లి చివరకు కావచ్చుచున్నది.

మదరాసు హంకీ:—లింగనంతిపురములో మదరాసు హంకీ కేసు 2-1.1916 న వ్యవహారము విలువలు లేవు. ఆ నెల లోగా స్వేచ్ఛకుని తెలియచున్నది.

పంజాబు కాసువిద్యార్థుల సభ:—వైసభ తాము ఆర్థిక సంఘములకు ఈ నెల 18వ తేదీన 1915-16 సంవత్సరపు ఖర్చు వెచ్చించుట చర్చించుటకు సమావేశమయిరి.

కోట్ భూటా వాస్తవ్యులు:—దేరాగాజివారు జిల్లా లో నండి కోట్ భూటా ప్రజలే వాస్తవ్యులు అనువదలె యుండిరి వీరిని క్రమవర్తనమున గొనివచ్చుటకు గాను ఆర్డరు కమిషనరు కోట్ భూటానుండి ఉంచబడెను.

ఇతర వార్తలు:—గత సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేదీన గాను దీక్షించు 14 తేదీన గాను ఇనుపవార్తనుండి ఖర్చులతో కలసిని రాబడి ఈ సంవత్సరమునకు 1, 12, 14, 900 రూపాయలు లభింపను.

మదరాసు కలెక్టరేట్ సభ:—ఈసభ వారు 1915-వ సంవత్సరం దిసంబరు నెల 17-వ తేదీ కు సభావర్తన రాత్రి 9-30 ఘంటలకు మదరాసు వార్తాపత్రికను, మ్యాజియం పాసులు "కీచనగడము" అను నాటకమును తెనుగుభాషలో ప్రదర్శించుదురు.

ఒక రాజద్రోహిని కట్టుకొనటం:—నికడు బర్మాలో కానిన కొండలయొద్ద మోగాంగులో విప్లవము జరిగించిన వారి ముఖ్య నాయకుడగు సదంకుటాంగు కట్టుకొనబడెను. ఇతనిని నిచారణకు పంపెదరు. ఇతనిని పట్టుకొనినవారికి రూ. 1000 ల ప్రతిభుని దొరతనమునా రివిజను పుకటిందిరి.

ఒక ముట్టడి:—బస్సుకు నాలుగు మైల్లవరమున మరి ముట్టడి అనంత గ్రామమునకు. 11 వ తేదీన కొండల వం గల్గి గ్రామమున ముట్టడినది. వీరు ముగ్గురు హిందూవుల కైదీ లుగ బట్టెనెట్టింది. తరువాత ఈ ముగ్గురు మృతిచెందిరి లెక్క లోనున్న ఒక విశేషము బుల్లెట్లకు పత్రికకు తెలియజేసెను.

రాజా కలెక్టరేట్ చుట్టుకొన్న యాచేంద్ర బహద్దర్ గారి ప్రామాణ్యము:—కలెక్టరేట్ బుల్లెట్ లో ప్రతిసంవత్సరము జరుగు ఈ ముగ్గురు మహాత్మ్యము దిసంబరు నెల కడపటివార మందు జరుగునటుల నిశ్చయింపబడి యున్నది. అప్పుడు కీర్తి తేవులైన ఆనంద్ గోపాలకృష్ణ గోష్టి గారి పటము ప్రదర్శించుదును.

మొయిల స్త్రీ మత:—ఇంగ్లాండు దేశపు మొయిల స్త్రీ మత మంగార అనునది 15 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గం 30 నిమిషములకు బొంబాయిలో కార్యమునకు వచ్చింది. వైస్ రాయి గారి కార్య: ర్యాపాక సంఘమున సర్ ఆలి ఇమామ్ గారి స్థాన నియమింపబడిన జి బి లాండన్ గారి నొకవై బొంబాయికి వచ్చిరి.

దావా:—రావుబహద్దరు కండకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారిని రాజుపాండ్రగారు పరమవందరము నుండి తొలగింపజేయ గావున వారిని తొలగింపజేసినదని గుంటూరి శ్రీరామయ్యగారు అయినరూపాయలు ని యడలెట్టి ఆరణాల స్థాంతుగట్టి మనముకొట్టెను. వీడింగురూము వామిద వ్యాజ్యము దెచ్చిరట. శ్రీరామయ్యగారు తెచ్చిన నిబంధన మేరకీటు కర్మవరములో నిది యనిమిదదది

పంజాబు విమానదళాధి:—ఈదళాధి నలుగురు సంస్థానములకు 8000 అంబుల్యూ సంస్థానములకు 61500 అంబుల్యూ సంస్థానములకు 1800 అంబుల్యూ ఖాజీకోట్లో మల్లకు సంస్థానములకు వేరీ 1000 అంబుల్యూ ఖాజీకోట్లో మల్లకు సంస్థానములకు వేరీ 500 అంబుల్యూ కాథుల తేరు సంస్థానములకు వేరీ 200 అంబుల్యూ ఇచ్చిరి.

అంబుల్యూ పాత్రములకు చేసిన ఆర్డరు:—యాధియావా జిల్లాలో ఖాజీకోట్ అను ప్రదేశమున 10వ తేదీ నొక బండిసాము జూరెను ఈ బండిసాముకు సంబంధము కలదు ఆ మామము తగిలిన బండిసాము అంబుల్యూ పాత్రములకు ఆర్డరు చేసిరి యాధియావా లీమరాన తెలియ పరచి ఖాజీకోట్లోని ఈ ఆర్డరును చేపట్టెనని

దర్శనం చేసిన రాజాగారు:—హైదరాబాదు పురము లోని హైందవులు దర్శనం చేసిన రాజాగారికి సన్మానపత్ర మును పంపించిరి. హైందవులు బాత్మ్యపాత్రుల పత్రమును పాటిం: కూడదని పురపుర్ర మొనరు సందర్శనమున వీరు సభా సమల హెచ్చరించిరి. ముట్టలో జరిగినది సరిపంబంధమును మహాభారత: స్త్రీ ప్రభుత్వ మే జెప్పించును. ఆర్డరులె గెజెట్ ప్రతికకు హైదరాబాదు విలేజ్ మన్ గ్రామము.

అంగ్ల రాజ్య పాత్రములకు:—అలహాబాదు కోర్టులో స్పీరు అను నదికోట్లో దీక్షించి అయి జరపు నిమిత్తము వీటి మను వెట్టుకొని యుండెను. ఇతడు జర్మని దేశమును గాన దీక్షించి అయి జరపుటకు వీలలేదని వ్యాఖ్యచాది యెన్. ర గాగాంక పరచిరి. గాని స్పీరు అంగ్ల రాజ్య పాత్రమైనట్లు రుజువయ్యెను. ఆ కారణమున వ్యాఖ్యచాది చెప్పిన ఆటంకము న జడ్జి గారు తొటికేసి స్పీరు అంగ్ల రాజ్య పాత్రమని స్థాపించిరి.

ఒక వి. సి. యన్. గారు గతించుట:—కొంతకాలము కలకత్తా హైకోర్టులో రిజిస్ట్రార్ పదవియంగడిన హెచ్. జి. స్వర్ణలీనుగారు మరణించిరి తెలియపర్చిరి. 12-వ రైఫుల్స్ గేనులో నీరదోక్ సైనికుడుగ నుండి 10-వకు తేదీన స్థానం దన్నులు చంపబడెను. వీరు ఇండియాలో వెళ్ళు ఉన్నతొ దోష్టముల నలంబించిరి. 1914-వ సంవత్సరమునకు హైకో ర్టులోనుండి ఆ సంవత్సరముననే రాసన విద్యార్థిగాని దీప్తాజి నైకటంక నియమింపబడిరి. నైపునై ఇంగ్లాండులో నుండి నైపునై తేరి, ప్యాన్సరంగమున బోయెను. ఈయన ముఖ యునకు కలకత్తా హైకోర్టువారు విచారించిరి.

అయ్యలైద ప్రదర్శనము:—దేశీయధాన్యము చెప్పెత్తి సంవత్సరకాలలో శ్రీమంతయధ్యక్షులు బోధించు పండితులకు మేజర దల్లియం జి. బిల్లు ఎం. టి. వి ఎం. ఎస్ గారు అయ్యలైద ప్రద ర్శనమునకు దక్షిణేసి కమారుని కంకుంటున్నపు ఓరికతో ప్రదర్శిత కనువుల న్నటిని పాకల్యముగ బరీషించి చాచికి త్యాగముల సరసి హెచ్చయిన తయారచేయు నిధమును, వానినుపయోగించు మోతాదులను తెలిసికొని, ప్రదర్శనమున ందు తమ సంత్కృత సాహిత్యము, ఆమోదమునకు వ్యక్తికరించిరి.

జర్మని ఆర్థిక స్థితి:—లండన్, డిసెంబరు 16:—అమెరికావారు మున్నగు కట్టపడేకయలు జర్మనుల కిచ్చిన సాయము రాబట్టుకొనుచున్నా రు. జర్మనులొట్టుకెల పడిపోయినది. జర్మనీలో నిబంధనము కన్న కొట్ట 100 కొట్టుపానులు వరకును హెచ్చుగా వ్యాప కముననున్నది.

హైదరాబాదు రెసిడెంటుగారు:—రెసిడెంటుగారును దొరసానిగారును స్వలియకు కల్గిరి.

దొంగ వాణిజ్యము:—ఈనెల పదునెడవతేదీన కూమారు నుండి చెన్న పురికిరచ్చు రయలుబండి బయలుదేరు సమయమున కొకడు టిక్కెట్టునిచ్చు యొకరూపాయని గయలున్నెను యుద్ధానికిచ్చెను. అది దొంగ వాణిజ్యమే కలది. అందు మీద అతనిని పోలీసువారికి పంపించిరి. ఆరూపాయ వా కొక మహమ్మదీయుడిచ్చెనని యారెకు చెప్పెను. మహమ్మదీయుని గూడ పట్టుకొనిరి.

వెల్లూరు తహసీల్దార్ గారు తమజవాను చెప్పినో గొట్టుట:—వెల్లూరు తహసీల్దార్ గారు తమజవాను జిల్లము నకు మాలీమజ్దయను చెప్పెను. అతడంతు సమ్యుతింపనం డున వానిని చెప్పతోగొట్టెను. పిమ్మట వారు అచ్చటి మేజి స్ట్రీటుకోర్టులో కేసుజేసెను. ఈకేసు విచారణలో నున్నది గనుక దీనినియమై ఏమియు జెప్పజాలము. జవానులను తమ స్వంతకూలియగ దులి వారిచే తమయింటిపనులంతయు జేయం చుకొను ఉద్యోగములు బాగ్ర త్రతో మెలగుచు గాత.

Bombay.

The Bombay Cricket Match.

BOMBAY, December 16

Another big crowd witnessed the beginning of the second contest in the Cricket Carnival between the old opponents Hindus Vs. Parsis. Major Mistry could not play in the latter team and in his place Candhi was taken. More interest seemed to centre in to-day's game than in England Vs. India as there is always a keen rivalry for cricket laurels between these two communities. The Maharaja of Patiala won the toss and was elected to take first service at 11-30 sending in Kantak and Deodhar. The start was disastrous. Deodhar tipping to Mulla behind wickets before a run had been scored. Shivaram who made the highest individual score in England playing for All-India Team followed. The pair played freely and well punishing successive bowlers all over the field. The pair took the score to 98 when Shivaram was brilliantly held by Warden by a faultless innings. The Maharaja was next in and Kantak immediately signalled century on board at 1 p. m. for two wickets.

After luncheon Vithal joined. Kantak. Vigorous play followed both players whacking all round the wickets. Frequent changes in bowling had no effect and the score mounted to 188. Kantak was tempted out and stumped then nine short of his century. It was a good performance. Ganpat next joined his brother Vithal who continued to punish bowling and 200 was soon reached amidst great applause. Ganpat looked like settled but was bowled by Warden. Pai filled the vacancy. Pai now put on spurt and with Vithal going strong a third century was reached at 4-50. The partnership ended soon after, Pai succumbing to Parekh. Butiram from Jamnagar was put in next in the place of Divekar. Just after reaching his century Vithal was held by Mirza when an adjournment was made for the day. Hindus total reached 337 for loss of seven wickets.

SCORES: Hindus 1st innings:--

Deodhar c Mulla b Vacha	0
Kantak stumped Mulla b Parekh	91
Shivaram c Warden b Parekh	57
Maharaja of Patiala b Vajifdar	9
Vithal b Parekh c Mirza	101
Ganpat b Warden	20
Pai l. b. w. Parekh	34
Butaram (batting)	17
Extras 8. Total	337

The Mail Steamer's Arrival

BOMBAY, December 16.

The Mail steamer "Mongora," with the outward English mails of the 26th November and Italian mails, anchored in Bombay Harbour at 5-30 yesterday evening. Among the passengers on board was the Hon'ble Mr. G. R. Lowndes, who takes charge of the legal portfolio in the place of Ali Sir Imam in the Executive Council of the Viceroy.

Reception at Bombay Government House.

BOMBAY, December 17.

His Excellency the Governor held a reception at the Government House last night, which was largely attended. His Excellency presented Letters Patent of Knighthood to the Hon'ble Sir J. J. Heaton and Sir Hajimohamed Yusuf, the badge of the Companion of the Indian Empire to Captain Walter Lumden and Kaiser-I-Hind, second class, to Mrs. Sunderbai Srur. Sanads and badges of other titles were also distributed.

South India.

Hyderabad Resident Goes by Gwalior.

SENDERABAD, December 17.

Lieutenant-Colonel the Hon'ble Sir Alexander Pinhey and Lady Pinhey left last night for a short visit to Gwalior. They were accompanied by Major Khusrul Jung Bahadur, Personal Assistant. The Resident departure was private R. H. the Nizam's artillery fired the usual salute this morning.

The Proposed War League an Interview

MADRAS, December 17.

In connection with the Hon'ble Mr. M. de P. Webb's letter to the "Madras Mail" the correspondent of the Associated Press interviewed a prominent Indian gentleman of Madras who is in close touch with Madras finance and connected for several years with the co-operative movement in South India.

He said that the League was an excellent thing and should be supported by everybody. During the present crisis when there was so much false bazaar news which was being circulated unchecked and reached the remotest villages thereby creating false impressions, a War League Journal on the lines suggested would do immense good in educating the masses and in keeping them correctly informed.

With regard to National Service money the plan put forward was, he said, thoroughly feasible. He was sure that all classes of people would be quite willing to subscribe to a loan of the suggested type. When money was forthcoming freely for Banks and Co-operative Credit Societies at from 4 to 5 per cent he did not see why a large Government Loan at 5 per cent for such a laudable purpose should not be highly successful, especially when it was repayable within a short period. The plan of trying small bearer bonds was excellent. He was sanguine that country investors would subscribe largely if they were only educated on proper lines, which should not be difficult of achievement when there would be an organ like the War League Journal ready at hand. There was no great difficulty in the way of success, but all depended on Government at least indirectly countenancing and co-operating in the movement.

A Mahomedan View's.

A leading Mahomedan of Madras, asked his views, said what while the sympathised entirely with the movement, he had grave doubts whether the bulk of the Mahomedans in India would subscribe to any war or any other loan. He was sure they would do everything in all other respects to help the British to the best of their ability. They would subscribe to war Funds, Hospital Ship funds and other Relief funds but when it came to the question of floating a loan they could not take part in it, as a grave religious principle of taking interest was involved. He was of opinion that all Mahomedans would sincerely wish the movement every success but would regret their inability to subscribe to any interest bearing loan.

THE GREAT WAR.

Sir John French Relinquishes Command

MADE VISCOUNT: GIVEN NEW APPOINTMENT.

Formidable German Preparations on the West.

RETREAT OF ALLIES TO SALONIKA RAPIDLY PROCEEDING.

KING DEPLORES JEMADAR MAHAMMAD KHAN'S DEATH.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Jemadar Mahammad Khan's Death.

The King's Telegram.

LONDON, December 16. The King has telegraphed to the Commander of the 26th Light Cavalry deploring the loss of Jemadar Mahammad Khan, who fought five Arab single handed near Aden on October 7th. He killed three and disabled a fourth before he fell himself. The King recalls that he saw the Jemadar at Delhi Durbar when the Jemadar won the medal as the best Man-Ar-Arms to the Viceroy.

Command of the Armies in France and Flanders.

Sir Joan French Succeeded by Sir Douglas Haig.

LONDON, December 16. The War Office announces that General Sir Douglas Haig has been appointed to succeed Field Marshal Sir John French in the command of the Army in France and Flanders.

Sir John's Promotion.

The War Office says that Sir John French has relinquished his command at his own instance. He has been appointed Field Marshal Commanding the Troops in the United Kingdom. The King has made him a Viscount.

War Office's Announcement.

The following is the text of the War Office announcement with regard to Sir John French's new appointment: "Since the commencement of the war during sixteen months of severe and incessant strain, Field-Marshal Sir John French has most ably commanded our armies in France and Flanders. He has now, at his own instance, relinquished the command. His Majesty's Government, with full appreciation and gratitude at the conspicuous services which Sir John French has rendered the country at the front, have, with the King's full approval, requested him to accept the appointment of Field-Marshal Commanding-in-Chief of the troops in the United Kingdom. Sir John French has accepted the appointment. The King has been pleased to confer on Sir John French the dignity of Viscount of the United Kingdom."

Massacre of Armenians.

Further Details.

LONDON, December 16. Lord Bryce has issued further authenticated details of the massacres of Armenians. They constitute another awful story of murder, torture and rapine. The most competent authority estimates that out of a total of two million Armenians, one million have been murdered.

Condolences to the Aga Khan

LONDON, December 16.

Mr. Austen Chamberlain has telegraphed his condolences to the Aga Khan on the murder of his cousin.

Lord Derby on Recruiting Campaign.

LONDON, December 16.

In the House of Lords, Lord Derby declared that the recruiting campaign had been like an election where the electors came with great rush at the end. Therefore the details could not be given till Mr. Asquith's statement was made, but there was overwhelming evidence that the country was absolutely determined to do all in its power to bring the war to a successful conclusion.

Bachelors Must First be Called.

The important question was how far bachelors had responded to the call. He hoped to be able to give these figures in detail. Married men must not be called up until bachelors had been recruited in proper number. Mr. Asquith's pledge regarding married men must be kept. He eulogised the work of his recruiting colleagues. Lord Crew congratulated Lord Derby on his heavy work and his great services.

Trading with Enemy Extension Bill.

Black List Cannot be Abandoned.

LONDON, December 16.

During the Committee stage in the Commons of Trading with Enemy Extension Bill the Government was urged to abandon black list of neutrals and extend it to all persons of Enemy "Association". Lord Robert Cecil said that the black list scheme was working successfully abroad including China and Portuguese East Africa where great injury had been done to German trade with wonderfully little disturbance to British trade. The framework of the Bill was unsuitable to the suggested extension and he asked the House to keep the measure to its present limits.

German Intrigues and China.

LONDON, December 16.

At question time in the House of Commons Lord Robert Cecil said, that there was no reason to suppose that Germany's intrigue had anything to do with constitutional changes in China.

The Turkish Forces.

LAHORE, December 16.

LONDON, December 15th.—Mr. Tennant, in the House of Commons, stated that Turkey has in the field 650,000 men convertible into a million if she is given a sufficient supply of the German material.—"C. and M. Gazette."

Advisor on Commercial Intelligence.

LONDON, December 16.

The Board of Trade has appointed Mr. Louis Kershaw at the nomination of the India Office to be a member of the Advisory Committee on commercial intelligence.

No K. G.'s to be Appointed.

LONDON, December 16.

The Lord Chancellor announces that there will be no appointments as King's Counsel made until the end of the war owing to the number of Barristers serving in the army.

Effect of Mr. Bonar Law's Speech.

LONDON, December 16.

Unionist papers, which have been attacking Government, state that Mr. Bonar Law's speech was the feature of the debate.

Its effect on the House was most marked, and it undoubtedly prevented discontented Unionists from challenging a division.

Greek Ships Ordered to be Released.

LONDON, December 16.

MALTA.—It is understood that fresh instructions have been received sanctioning the release of some Greek ships held up here.

An Aeroplane Captain Burned to Death.

LONDON, December 16.

A blazing aeroplane crashed to earth at Farnborough. Captain Smith of the Flying Corps who was on board was burned to death.

Obituary.

LONDON, December 16th.—The death of Lord Alverstone is announced.

France.

Activity of French Aviators.

Enemy Aviation Camp Bombed.

LONDON, December 16.

PARIS.—Last night's communique says:—There has been the usual cannonading, French aeroplanes continued their activity. A squadron of thirteen dropped bombs on an aviation camp east of Mulhausen, striking the hangars. There were fifteen enemy aircraft in the camp, but only five rose and unsuccessfully tried to drive off the French flotilla.

British Artillery at Work.

German Attacks Repulsed.

LONDON, December 16.

A Press Bureau despatch from the Headquarters in France says:—The enemy yesterday evening exploded a mine south-east of Ypres. The crater was immediately occupied by our bomb-throwers, who repulsed the attack. We seized the enemy barricade south of Messines with trifling loss. Our Artillery has been active to-day, and has done considerable damage to the hostile trenches. Hostile Artillery has been active about Ypres. Our aeroplanes raided the Herவில் aerodrome successfully. There have been ten combats in the air, in the course of which an enemy battle-plane was felled by one of our reconnaissance machines. One of our machines was forced down within our lines.

Russia.

French General Appointed to Russian General Staff.

LONDON, December 16.

PETROGRAD.—General Pau has arrived. It is stated that he will remain in the Capital with the Imperial General Staff. This decision is welcomed by the Press as contributing to the Unity of action of the Allies.

Smorgen Retaken By Russians.

LAHORE, December 16.

LONDON, December 15th.—Following a futile German attack, the Russians have retaken

TELEGRAMS.

Smorgen, which is 50 miles from Vilna in the direction of Minsk. The Russians retreated from Smorgen in mid-October.—"C. and M. Gazette."

Turkey.

Dardanelles.

LONDON, December 16.

PARIS.—Last night's communique says:—Cannonading and mining continue in the Dardanelles.

Italy.

An Italian Transport & Destroyer Sunk.

By Floating Mines

LONDON, December 16.

ROME.—The Communique says Austrian bombardment of Mesenano and San Giovanni has in no way interfered with Italian Communications to Albania whether the troops have been successfully transported. One transport and one destroyer struck floating mines but troops and crews were saved by escorting the vessels with the exception of forty three who were mostly killed by explosion.

Serbia.

Allies Rapidly Retreating.

LONDON, December 16.

ATHENS.—The retreat of the Allies is proceeding as rapidly as transport of war material to Salonika allows. Works for entrenched camp are being quickly effected.

English Nurses Arrive at Scutari.

LONDON, December 16.

One hundred English Nurses have arrived at Scutari from Serbia. They walked the whole way.

Within 15 Miles of Durrazzo.

LONDON, December 16.

The Bulgarians are reported to be fifteen miles from Durrazzo.

Greece.

King Constantine III.

Complete Rest Counseled.

LAHORE, December 16.

LONDON, December 15th.—Mr. Donohoe wires from Athens that King Constantine has a mild attack of influenza, and the Court physicians have counselled complete rest and abstention from State affairs.—"C. and M. Gazette."

Bulgarian Assurances.

Not to Enter Greek Territory.

LONDON, December 16.

ATHENS.—Everything is at present going very favourably for the "Entente" and relations with Greece are steadily improving. King Constantine will attend the Russian ball on the 23rd of the next day. The Bulgarian minister has issued a reassuring announcement indicating that Bulgarians will not enter Greece. The latter has now given the Allies free movement over a large sweep of territory on the Greek Eastern Macedonia and is removing Greek troops westward.

Bulgars on Greek Frontier.

LONDON, December 16.

PARIS.—Last night's communique says:—Nothing new has occurred with the Eastern army. The Bulgarians have not crossed the Greek frontier.

Persia.

Persian Situation.

Turco-Germans Pursued by Russians.

LONDON, December 16.

PETROGRAD.—The Communique says:—Our forces continue to pursue Turco-Germans on Hamadan road. A Detachment of Infantry from Hamadan have come and begged for protection against rebels.

EGYPT

Engagement on Western Frontier of Egypt.

1200 Arabs Defeated.

LONDON, December 16.

CAIRO.—It is officially announced that another engagement occurred on the 13th instant on the Western frontier. Colonel Gordene encountered twentyfour miles Westward of Matruh twelve hundred hostile Arabs with guns and machine guns under Oufar Pasha. The enemy attacked vigorously, but were driven back with heavy losses. As daylight faded we were unable to ascertain figures. Our casualties were killed four British and four Indians wounded, five British Officers, eighteen of other ranks and fifteen Indians. Prisoners among whom is Sheikh Hassan Ghoni state that in the night on the 11th instant the enemy lost eighty killed and over thirty wounded.

Holland.

Editor Acquitted.

LONDON, December 15.

AMSTERDAM.—The Editor of the "Telegraf" has been acquitted.

Dutch East India Liners.

Change of Route.

LONDON, December 16.

A telegram from Rotterdam says that the Dutch East India liners have been ordered not to use the Suez Canal at present, but to follow the Cape route. There will be a ten days instead of a weekly service. The Manager of the Rotterdam Lloyd said, in an interview, that the decision was due to uncertainty of obtaining coal at the coaling stations. There was no political reason for the change.

TELEGRAMS.

Germany.

Big German Effort,
Allies Confident.

LONDON, December 16.

Reports from Holland speak of formidable German preparations for a general attack in the West.

The 'Temps' says that while reports of German preparations for general German attacks in the West should be accepted with reserve, they are not improbable. The constant arrival of new troops and munitions appears to indicate that Germany intends to make a big attempt. The 'Temps' points out that it is significant that Germany has ceased operations on the Eastern Front. If the Germans do attack in the West, the Allies could inflict such a defeat as entirely to change the situation.

Reports from the frontier state that great quantities of ammunition are arriving in Flanders from Germany, that numerous fresh troops are at Courtrai, and that there is a great activity at Ghent.

Appeal to Troops.

A Proclamation by Prince Albrecht of Wurtemberg was found on a deserter in Belgium. It exhorts the troops to summon their energies to strike a decisive blow in the West, opening a way to the coast and victory. It says: "Your Imperial Master will be in your midst in a few days to spur you on to fresh triumphs."

The Kaiser has arrived in Berlin, after visiting General von Hindenburg's Armies. He will remain in the Capital for some time.

Berlin Exchange Falls.

LONDON, December 16.

A "Statesman" cablegram quotes the Paris correspondent of the "Daily Telegraph" that the best answer to the German Imperial Chancellor's truculent speech in the Reichstag is supplied by the Geneva Bourse, where the Berlin Exchange immediately fell two francs.

Enormous Paper Money Circulation.

The Berne correspondent of the "Morning Post" adds: Unprecedented consternation is felt in the German financial circles. America and other neutrals, he says, are rapidly withdrawing their money and the German Exchange dropped on Saturday to 101 marks per 100 francs, a point never before touched.

The amount of paper money now in circulation in Germany is estimated at one thousand million sterling above the normal and the enormous issue is causing great rise in the prices.

Preparation for Great Battle in Dvinsk Region.

LONDON, December 16.

The Germans are reported to be preparing for a great battle in the Dvinsk region bringing up heavy guns and new regiments.

New Super-Zeppelin Destroyed.

LONDON, December 16.

COPENHAGEN.—The new super-Zeppelin "L-22" has been destroyed by the explosion of a bomb, as it was leaving the shed in Western Schleswig. The crew of forty were killed or wounded. The huge shed was demolished.

LATER.—The L 22 had been only a few weeks in use. She is described as a sister ship of Z 18 which recently exploded at Tønder, in Schleswig. L 22 had all the latest improvements, including platforms on the top of the envelope for chain-guns and anti-air-craft guns and invisible gondolas and detachable rafts in case of accidents at sea. It was L 28 which was wrecked near Hamburg. Four Zeppelins have been destroyed quite recently.

Effect of the Chancellor's Speech.

LAHORE, December 16.

LONDON, December 15th.—Since the Chancellor's speech in the Reichstag the mark has fallen four points, and leading German securities ten points on the Zurich Bourse.—"C. and M. Gazette."

United States.

A. U. S. Note to France.

Demands Release of German Prisoners on American Vessels.

WASHINGTON, December 16.

A Note to France has been despatched dealing with the alleged removal of non-combatant Germans from American Steamers bound for Puerto Rico. The note demands their release.

U. S. & Austria.

Strained Diplomatic Relations.

LONDON, December 16.

WASHINGTON.—The Cabinet has unanimously supported President Wilson regarding Austria and has agreed that diplomatic relations must be severed if American demands are not met.

Austrian Reply to American Note.

A Very Elusive Reply.

LONDON, December 16.

AMSTERDAM.—The Austrian reply to the Ancona Note was handed to the United States Ambassador in Vienna on December 15th. It is completely evasive and asks for particular instances of violations of International Law by submarine commanders. It declares that Austria is willing in principle to enter into exchange of opinion with American Government and expresses sympathy with American victims.

The American Peace Ship.

LONDON, December 16.

Ford's Peace Ship has arrived at Kirkwall "enroute" for Christiania.

TELEGRAMS.

Safe conducts for BoyEd and Papen.

LONDON, December 16.

WASHINGTON.—The British Embassy has been authorised to issue safe conducts for BoyEd and Von Papen who will sail for Rotterdam on December 21st.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, December 16.

The following telegram dated the 15th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The French reports that the withdrawal of the French troops from Serbia continues in perfect order. All contingents are now collected on the Greek side of the frontier, which no Bulgarian soldiers have crossed yet. The Bulgarian attack against the rearguard was easily repulsed.

The French report on the Dardanelles says that the losses caused to the enemy by the bombardment on the 12th were considerable. The Turkish artillery, both on the European and Asiatic coasts, showed great activity on the 13th, but the French guns replied effectively, and under their protection the French protected the defences.

The situation along the entire Russian front remains unchanged.

Both the British and French artillery are active all along the line on the western front. Three French air flotillas of 11, 22 and 12 aircrafts dropped bombs on the German works.

The Austrians insistently bombarded the Italian positions on the Isonzo front. The Italians effectively replied.

A British aeroplane attacked and completely wrecked a large German seaplane off the Belgian coast.

The French have reached Yoko, a hundred miles east of Frenbau in the Cameroons.

Railway Earnings.

SIMLA, December 16.

The total approximate gross earnings of the State and Guaranteed Railways from the 1st April to the 4th December 1915 are more by Rs. 1,12,14,900 than the figures for the corresponding period of 1914-15.

Plague Mortality.

SIMLA, December 16.

The total plague mortality during the week ending the 11th December stood at 4,444 against 5,647 seizures. Bombay Presidency had 1,872 deaths, Madras Presidency 224, Bihar and Orissa 99, United Provinces 473, Punjab 73, Burma 94, Central Provinces 490, Mysore State 135, Hyderabad State 779 central India 184, Rajputana 1 and Kashmir 20.

Calcutta.

Dacoity in Chitpur Road, Calcutta.

8000 Rupees Stolen.

The official report of the armed dacoity in Chitpur yesterday evening states that at 10 minutes after 7 o'clock six youths went to the house of a middle class Bengali at No 13, Sett Bagan Lane. The occupant was in with door bolted. At their order he unbolted the door and they entered producing revolvers. Apparently they knew the house, for they ordered him upstairs and by threats induced him to unlock his safe, from which they took eight thousand rupees, a large portion being in currency notes. They then went away after padlocking the outer door, thus confining the man to his house. Some time after he made an outcry which attracted the attention of his neighbour who unfastened the door. Except for this neighbour nobody in the vicinity knew of the occurrence till the following morning. There was a telephone in the house next door and an armed retainer was kept at a house only 20 yards away. This morning the robbed men went to the Chairman of the Manicktollah Municipality and only after persuasion could he be induced to report the matter to the Police who did not hear of it till 8 A. M. He stated that he would not be able to identify anybody and explained that the reason he gave no alarm nor made any report was because he was threatened with death. The neighbour has informed the police that he heard the sound of a motor in the adjoining street, but it was apparent that it was not in close vicinity. Sett Bagan Lane is itself too narrow for a motor, but there is a broader street close by and it is possible that the dacoits left the motor if they had one, at some little distance and walked to the spot.

An I. C. S. Man Dies on the Front.

CALCUTTA, December 16.

The death is announced of Mr. H. T. Cullies who was at one time Registrar on the Appellate side of the Calcutta High Court. He was an officer in the 12th Rifle Brigade and was killed in action in Flanders on the 10th December. Mr. Cullies was a member of the Civil Service, came out to India in November 1914 and after holding many judicial and executive appointments became Under Secretary to the Bengal Government in March 1911. In April 1912 he was appointed Registrar, High Court, Calcutta, and held that appointment till 1914, when he became Deputy Secretary of the Legislative Department, Government of India. While in England on leave he volunteered his services and went to the front in France. A reference to his death was made to-day at the High Court. The Chief Justice expressed the regret of the Bench and referred to the marked ability of the deceased. Mr. Avetoon on behalf of the Bar in reply expressed the regret of the Bar.

TELEGRAMS.

United Provinces.

Smith Declared British Subject.

ALLAHABAD, December 16.

Judgment was delivered to-day in the nationality case in which Mr. S. Ray objected to Mr. Smith executing a decree on the ground that he was a German. The Judge held that Smith was not an alien enemy disqualified to take out execution of his decree and the object of Ray had failed to prove that he was a German. The Judge said:—On the other hand Smith swears that he is a natural British born subject. His baptismal certificate shows that he was born at Lonavla. His father was in British Navy and latterly was engine driver on the G. I. P. Railway. The decree holder himself has been doing business in Allahabad and owing property and as a peaceful British subject. In this case there is no proof that Smith is not a British born subject. He is a Eurasian and British subject and the mere fact that one of his sisters had been named Schmidt on her tombstone does not prove anything. The Judge therefore found Smith was not an alien enemy and dismissed the objection with costs.

Punjab.

Dera Ghazi Khan.

A Punitive Police.

LAHORE, December 16.

Owing to the misconduct of the inhabitants of the Kot Chutta jurisdiction of Dera Ghazi Khan District a strong punitive Police force, of one Sub-Inspector, four head constables and 20 foot constables, has been located there.

Sind.

Castes and Sub-castes must be Abolished.

Great Hindu Religious Revival Anticipated.

KARACHI, December 16.

The Hyderabad correspondent of the "Daily Gazette" reports that at Hyderabad the Maharaja of Darbhanga, replying to an address from the Hindus of the city urged that castes and sub-castes among the Hindus should be abolished. The great Hindu religious revival assembly to be held at Muttra would, among other things, be an attempt in this direction.

Counterfeit Coins,
Two Men Arrested.

COONNOOR, December 16.

The Railway Police at Coonnoor are enquiring into a case of alleged counterfeit coinage. At the time on the departure of the Mail train for Madras yesterday an Indian passenger gave the booking clerk a rupee for 1 ticket to Coimbatore. It appeared to be a counterfeit coin and the man was arrested. A Mahomedan for whom it was alleged the ticket was intended was also arrested.

Sub-Inspector Abdul Rahiman, of the Railway Police has left for Coimbatore for investigation.

BRIEF TELEGRAMS.

Simla had about four inches of snow on Wednesday. The weather was again threatening yesterday with the prospect of a further fall.

High Highness the Maharajah of Patiala was entertained at an evening party last night by the members of the Hindu Gymkhana.

The dates of the All-India Theistic Conference over which Dr. Nilratan Sirkar presides have been changed to the 25th and 26th December.

A Press Communique states:—The Governor-General has been pleased to fix the 15th February, 1916, as the date for the next meeting of the Imperial Legislative Council.

It is understood that since all the preliminary arrangements are not quite complete, the Branch office of the Madras Bank in Trivandrum will be opened only some day in January 1916 and not on the second as reported before.

Sadaung Tawng, one of the leaders in the last year's Mogaung (Kachin Hills) rebellion has now been captured and will shortly be placed on trial before the Sessions Court, Kachin Hills, Burma. A reward of Rs. 1000 was offered for his arrest.

A Bannu correspondent of the "Bulletin" reports a raid in the village of Miri Khel, four miles from Bannu, on the night of the 11th December in which three Hindus were killed, while resisting the raiders who wanted to capture them.

Arrest is reported of some men engaged in recruiting duties by the Ambala Railway Police on suspicion of having been concerned in the dacoity at Baddowal in Ludhiana District on the 10th instant. The arrest is due to information sent by the Ludhiana Police.

The following States in the Simla Districts have contributed to the Punjab Aeroplane Fleet Funds:—Nalagarh State Rs. 3,000, Jubbah Rs. 1,500, Arki Rs. 1,300, Bhajji Koti and Manlog Rs. 1000 each, Balsan, Dhami and Baghat Rs. 500 each and Kuthar and Theog Rs. 200 each.

The Punjab Government have been inviting opinions as to the suitability of introducing provisions regarding surveillance of members of criminal tribes in the case of offenders under Section 110 Cr. P. C. This suggestion, it may be remembered, was made in the recent Government review on the Police Administration Report.

HIS EXCELLENCY THE GOVERNOR AT GUNTUR.

THE FAMOUS KUGLAR HOSPITAL VISITED.

SALVATION ARMY'S PRISONERS HOME OPENED.

GUNTUR, December 16.

This morning His Excellency motored from the Collector's bungalow at 7-40 and went on a round of visits. The first place visited was the A. E. L. M. Hospital, where His Excellency was received by the Rev. McCauley, Dr. J. Aberley, and Dr. A. S. Kugler. After His Excellency had taken his seat the Rev. Mr. McCauley offered a prayer and Dr. Aberley read portions of the Scripture. Dr. Kugler read a statement of the work done by the hospital and the development it had made in various branches of its work and made a pointed allusion to the fact that maternity work had wonderfully developed and that a large proportion of those cared for were Hindus. It was said that during the last five years the Mission had spent about two lakhs on buildings and about two-and-a-half lakhs on medical relief, while the income from fees and donations amounted to a lakh and fifteen thousand. She took the advantage of the opportunity afforded by that occasion gratefully to thank the gentlemen of the locality who had assisted the institution with subscriptions and donations. Finally, in asking His Excellency to open the new maternity and surgical ward, Miss Kugler extremely regretted the absence of H. E. Lady Pentland.

A move was then made to the new ward, which His Excellency opened with a silver key presented to him for that purpose.

His Excellency's Speech.

MISS KUGLER, LADIES AND GENTLEMEN.—

We have all, I am sure, listened with the greatest interest to the statement just read in which the development of the great work carried on in this hospital has been sketched, and I value highly the privilege of being associated, even in a ceremonial manner, with the opening of this the latest addition to its building and equipment. I know of no work more necessary and important in this country than the bringing of medical assistance within the reach of women and children, and I would congratulate most heartily the Mission authorities and the staff, of this institution on the added facilities which this fine building will provide for the exercise of that skill and devotion by which so many have already benefited here. I am glad to think that the services which this institution renders are appreciated by those in whose interests it is maintained, and sincerely hope that in the future as in the past the claims it has upon the generous and well-to-do will not be overlooked. On your behalf and my own I would express our congratulations to Miss Kugler on the completion of this new ward, our admiration for the self-sacrifice and sympathy, with which, for so many years, she has devoted herself to the services of others, and our hopes that this institution may long continue to benefit by the skill, the capacity, and the generous insight with which she has watched and guided its progress. Miss Kugler limited her remarks to the hospital and what has been going on in this compound, but we all know that its work is not only famous throughout the whole of the Madras Presidency, but throughout India. I extremely regret the absence of Her Excellency Lady Pentland on this occasion, but I may assure you on her behalf that she will be most interested to hear of the work of this hospital. I wish this hospital success, and the members of its staff that which they most desire, those ever-increasing opportunities for usefulness, in meeting which I trust that this new building will not disappoint expectations.

His Excellency then visited the various wards of the hospital and expressed his full appreciation of the work done.

Municipal Hospital Foundation Stone Ceremony.

He then left the hospital for the site of the new Municipal Hospital. Here Mr. N. Hanumanta Rao, Municipal Chairman, welcomed His Excellency.

His Excellency's Speech.

His Excellency, before laying the foundation stone of the new hospital, said:—

GENTLEMEN,—As you have learnt from the statement of the Municipal Chairman, 21 years have passed since Surgeon-General Bannerman, then Deputy Sanitary Commissioner, urged the necessity of the new hospital buildings for Guntur. Many difficulties have stood in the way of the realisation of his wishes, the lack of funds being, as in so many cases, the most formidable, but they have all been overcome, and it must, I feel sure, be a source of great satisfaction to him that the new hospital for which he pleaded so many years ago will become an accomplished fact during his term of office. This has been no small undertaking. It will involve, I believe, an immediate expenditure of nearly two lakhs. But you will agree with me that the money will be well spent. The new buildings, the construction of which I am to inaugurate, will, I feel certain, prove a great boon to the people of this town, and not only of this town, but as the District Board has acknowledged by a handsome contribution, to many beyond its limits. We may well congratulate the Municipal Council on the success which has attended their efforts, and share in the satisfaction which it must give to the staff of the hospital to feel that their beneficent work will no longer be hampered by insufficient and defective accommodation. On behalf of all present I most heartily wish success to this institution, and its staff, and I commend it to the care and generous interest of the citizens of this town.

Salvation Army Prisoners Home.

After laying the foundation stone of the new Municipal hospital, His Excellency and party motored to the Salvation Army Prisoners Home. Here in the unavoidable absence of Commissioner Booth-Tucker, who was prevented from attending by illness, His Excellency was met by Colonel Spooner, along with Brigadier-Major Tuley, Major Mackenzie, and Major Yanadesikham.

An Address.

He was conducted to a shamiana, where Col. Poore on behalf of the inmates of the Industrial Home for Released Prisoners, presented him with the following address:—

On behalf of the inmates of the Industrial Home for Released Prisoners at Guntur, we would express their gratitude at Your Excellency's keen interest in their welfare, as evidenced by the opening of a similar home in Madras for Tamil-speaking prisoners, and now by your visit to this institution for Telugus. We are sure that Your Excellency's presence here to-day will greatly encourage the inmates in their efforts to reform, and will thereby greatly facilitate the task we have in hand. Some years ago we pointed out to Government that homes for released prisoners, as at present constituted, were a complete failure all over the world, and could not anywhere claim results commensurate with their cost. The Salvation Army has probably had more experience of such than any other organization in the world, having worked them in about fifty countries and colonies for about a quarter of a century, and being regarded as the most successful in dealing with this class. Our experience has been the same as that of others, only perhaps in a somewhat less degree. We pointed out that the cause for this was evident. The released prisoner was a hopeless prey to his circumstances and evil surroundings. It was like turning a man out of hospital whose leg had been broken, taking off the splints, and then telling him to walk and run, as if he had never had anything the matter with him. It was worse. It was like sending him into the trenches to fight the Germans. What wonder if the Huns who surrounded him had very little difficulty in pushing him over and driving their bayonets into him! The remedy for this was to compel him to spend the latter part of his sentence in a kind of Convalescent Home, where he would be able to gradually exercise his weakened will power and lose the criminal taint which made re-employment and restoration so difficult. Government accepted the principle. Our first Home of this character was opened in Lahore. The second Your Excellency will remember was opened in Madras. The third is here in Guntur. A fourth was opened last week by His Excellency Lord Willingdon in Bombay. These Homes have more than answered our expectations regarding them. The Jail Superintendents and the Police tell us that it is rarely that those who are thus treated relapse into crime, or become habituals. There is no need for them to do so. We follow them up and are able to see that they get honest and sufficient employment and that they are no longer preyed upon by their former evil companions, or by their employer in crime, by that dark and mysterious demon, who so successfully escapes the meshes of the law,—by the Indian Kaiser of crime, who employs the habitual as his submarine of crime, and makes the habitual do what he usually dare not do himself. When his clients have been set free from his meshes, he will find the ground cut from under his feet, and will have to employ his genius in other and more honourable ways than in crushing Yerikula Belgians and Dongawadda Servians! This institution represents we believe the ultimate solution of the habitual problem, which is even more dangerous and difficult than that of the Criminal Tribes. In Ceylon, where there are none of the latter, crime is three or four times as bad as in the worst parts of India, and it is due almost entirely to the faulty system of dealing with the released prisoner. The same is the experience all over Europe and the civilised world, where the habitual is, as Your Excellency knows, the bugbear and pest of society, and the despair of Magistrates, the Police and the Government. And no wonder! It is the natural consequence of the ordinary treatment of the released prisoner. Statistics serve to show that, thus stated, "Once a Criminal always a Criminal." It is so easy to ascribe to the released criminal thus treated all the crimes that are committed in his neighbourhood. He knows it, and after one or two feeble and futile efforts at reform, he quickly abandons himself to despair and resolves to make society pay dearly for the injustice of which he is the subject. Can we wonder? What would be our own feeling under similar circumstances? Let us imagine furthermore that his first conviction was possibly an unjust one—so frequently the case in a country where false evidence too often fills the prisons with innocent sufferers. Let us imagine that an Ahad coveted his lands, or a Herod wanted his wife, or a Haman owed him a grudge! How sad, how desolate, how hopeless is the lot of many an Indian prisoner, when serving his "first" sentence, how increasingly terrible when his convictions begin to multiply behind him, and his thumb impressions make it impossible for him to deny the record, or to conceal the past! Your Excellency, your hand has been among the first to break these unnecessary chains, and not content with merely giving the released prisoner the customary good advice, you have furnished him with the protection, without which reformation will be humanly speaking impossible. In doing so, is it too much to hope that the prisoners of the whole civilised world are about to reap the benefit of the new policy which Your Excellency's Government has inaugurated! Crime must be discovered and punished. We believe firmly in this. A Government that is too merciful to punish is not fit to exist. Law without punishment, as the lawyers say, is merely good advice. But we firmly believe that if the new principle now introduced is generally adopted and applied to all released prisoners, it will 'cut crime' in half and rob the jails of their inflowing and increasing tide of hardened and expert habituals.

His Excellency's Reply.

His Excellency in reply said:—

COLONEL SPOONER AND GENTLEMEN,—

I am indeed glad to have this opportunity of meeting you and of acquiring in person some knowledge of your work and of the problems and difficulties which you are so earnestly trying to solve and overcome. My one regret is that indisposition has prevented my friend, Commissioner Booth-Tucker, from being present here to-day, and I sincerely hope that he will soon be restor-

ed to complete health and enabled to resume in full vigour those disinterested labours which have won for him so much esteem. The eloquent manner in which you have pleaded the cause of those in whose interests this Home has been established will, I feel certain make a strong appeal not only to those here present, but also to that large body of thinking men to whom the whole question of the penalties imposed by the criminal law and the principles by which their administration should be regulated presents.

A Most Complex and Difficult Problem.

With that problem I do not now propose to deal. You acknowledge, and wisely in my opinion, the right of the community at large to protect itself against the evil doer, and even when the penalty is paid in full that some right denies the crime full absolution and oblivion in the absence of some guarantee that the reformation of the criminal has also been secured. Not the least important object of these Homes, therefore, is to provide that guarantee, and I regard the experiment which is here being carried on as of the utmost importance. We owe a debt of gratitude to the Salvation Army for the large-hearted sympathy and the enthusiasm with which it has undertaken this work. Disappointments and failures will no doubt occur from time to time but I feel sure that you will not allow them to dishearten you. The work done here must be judged not by its failures, by its successes, and we may well hope that with increased knowledge, leading constantly to improved methods this Home will in course of time amply repay the solicited care expended upon it, fulfil the reasons of its existence, and justify an undertaking in which Government have been glad to co-operate. They have with this object recently taken measures to make the existence of this Home more widely known to all the Judges and Magistrates in this Presidency and to ensure that the selection of its inmates is conducted on proper lines. To the staff I wish success and desire to express my cordial appreciation of their labours. I trust that they will continue to find those committed to their charge responsive to the elevating influences which this Home is intended to provide."

At the time of His Excellency's inspection there were 169 inmates, male and female, and about a dozen convicts, who had just arrived from the Vizagapatam District, who were awaiting admission. The male inmates are generally given training in carpentry and weaving. The female convicts are mostly engaged in the kitchen, while a few of them also work at the spindles, thus assisting the males in their work of weaving. Such of those as are not otherwise given any work, are allowed to go out of the Home and do road work, the females taking them their midday meal. The men go out unescorted and return in the evening. A pass given by the Home Superintendent is their only safeguard against arrest by the police, who know them well, and the men, therefore, prefer to return home in the evening, and instances of attempt to escape are said to be very rare. The conduct of the inmates is said on the whole to be extremely good. His Excellency after inspecting the various branches of the work returned to the Collector's bungalow.

Benares Conspiracy Case.

BENARES, December 16.

To-day in the Benares conspiracy case, Inspector Mukherjee, further examined, said that he vacated one of the two Police bungalows in the cantonments for the accommodation of the three Lahore approvers to keep them apart from the other witnesses, and that they were sent to the bungalow, under escort but they were afraid to stay there and so were removed to the lock-up at their own request. In cross-examination witness said that he first heard of Mani Lal's statement in July from Mr. Scott O'Connor and he was then ordered to search for Poonath, Vinayak Rao, Annada and Sachin, who were wanted in the supplementary case in Lahore. He first began to search for Sachin in April 1914 as he had been asked by the C. I. D. He saw Bibhuti the first time at the time of his arrest on the 26th June 1915. On two occasions his mother and grand mother had interviews with him, first at the Kotwali, three or four days after his arrest and again later on after he had made his statement on the first occasion three Police Officers were present. The women began to cry loudly and Bibhuti rebuked them and told them to go away. Then his mother asked who would feed her. He said God will and gave them a lecture quoting from the Gita. He also lectured the Police Officers asking them what they were doing for the country's good. The witness said in reply that anarchism was futile but Bibhuti was as determined as ever. The witness never saw Bibhuti in jail except in the presence of Mr. Corbett and Mr. Scott O'Connor. The witness went with them in case might be required to interpret. The witness first met Mani Lal (Approver) at a bungalow here in September. He read his statement at the end of September, when it was given to him to be indexed. The witness first saw Dilla Singh in September or October. The witness had not seen Dr. D. N. Basu before Bibhuti's statement nor his mother-in-law. The witness first knew that houses had been searched in Benares for Rash Behari in March 1915, when the witness was at the Kumbh Mela at Hardwar. Subsequently houses were searched at Bankipore, Chandernagore and Calcutta for Rash Behari.

Bibhuti described to the witness the house in which he had met Rash Behari. He said that the room was above a Post Office but did not give the name of the street. The witness took him to three or four Post Offices and then to the Dharamtollah Post Office, when Bibhuti said that it was the house. At Chandernagore Bibhuti took the witness and a Calcutta Police officer in a closed gharry and pointed out a house there through the shutters. The witness did not enter the house. In one of the houses in the Cantonments in which the approvers were kept there was a Police Officer in a separate part of the house and the doors between these were bolted on both sides. There was no connection between the quarters occupied by the witnesses and the Police Officer. The witness saw Annada, accused as soon as he was brought to M. Scott O'Connor's house after his arrest in Bengal as he happened to be present there. He said to the witness that he had heard in Calcutta that one man had turned approver, so he wished to make a disclosure. He asked if he could get pardon. The witness said there was so far as he knew no chance of being pardoned, but added that if he made a full confession the Court might show leniency. After some further cross-examination the Court rose for the day.

వృత్తాంతలేఖలు

చంగం వార్తలు.

(ఒక విశేషము.)

గోఖలే బీద రాత్రి పాఠశాల.

ఈ పాఠశాల 1915 వ సంవత్సరము అక్టోబరునెలలో విజయనగరమునందు “గోఖలే సేవాసమాజమునందు” వీనిని నెల కొల్పిరి. ఇప్పుడు నుమారు ఏబదిమంది విద్యార్థులున్నారని చెప్పుట కంటెయో సంతోషించుచున్నాడను. రమారమి 35 పంచాయతీలు, 6 మంది ఏకాదశులు మిగతవాడు ఇతర వీన బాలికా రింగులో చదువుకొనుచున్నారు. వైద్యులు గ్రామములో నుండు బోధనాగ్రామ భవనములో బెట్టుకొనుటకు శ్రీ కావలిరేంజి డిప్యూటీ కలెక్టరు వారు తరహాసరి. శూలు ను గర్వ మెంటువారు రికార్డులు చేయుటకును పాఠశాలకు స్వయంగా భవనము కట్టుటకును గర్వ మెంటువారికి సర్కారుధర్మమునగాను అర్జీనిచ్చియున్నారను. శ్రీగర్వ మెంటువారు మాకోర్కెను నెరవేర్చునని ప్రాశ్నా నమ్ముచున్నాను.

కవుల వ్యాధి.

ఇటీవల కవుల వ్యాధి ఈ గ్రామమునందు ప్రబలింది. రైతులకు, సకాలమునకు కర్మములు జరియక విశేషావస్థయను గలిగించుటయే గాక, కందలకొలది రూప్యముల నెలగల పశువులకు వైద్యాధిచే నకస్మాత్తుగ మరణము ప్రాప్తించుచున్నందున మితలేని నష్టములు గలుగుచున్నవి.

బీమునిపట్టణపు వార్తలు.

(ఒక విశేషమున కద్దనండ్రి)

వరిపంట.

భీమునిపట్టణము డిసెంబరు 12:—వరి పుష్కలముగా కండినది. అతివృష్టిచే కొద్దిగా నష్టము కలిగినదని చెప్పుచున్నారు. కాని ఈనష్ట మొక రెక్కలోనిది కాదు. ఎంత పండిన కేసులను? ధరలు కొంచెమైనను తగ్గునూచనలు కనబడుటలేదు. ధరల విషయమై దొరతనమువారు కొద్దిపాటి యైన శ్రద్ధవహించినచో కూలివాలితేని ఈ కాలమున బీదలు బ్రతుకుకొట్టె?

అన్ని ప్రమాదము.

ఈనెల 4 వ తేది రాత్రి నెలరో దుర్గాయము మా మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసులో మేనేజరుగారి గదిలో నున్న రికార్డుల గ్రంథమునొకటి, మేనేజరుగారి బల్లమును, కుర్చీలును, కొంతరికార్డులు కాలిపోయినవి. ఎవరో ఆఫీసుసంబంధమున్న వారె యీవనిచేసియుండరిని ప్రతీతి. ప్రమాదరంజనమును, న్యాయాల సర్వస్వలయందు గ్రామమునకు సౌకర్యములను కలుగజేయునెంచెడి మా మ్యూనిసిపలు అధికారులందు ఈస్వభూరి యట్టిరుప్పుములనుజేయ నితరులకెటుల జేతులాడును? వారికెట్లు వీలగును? ఇంటిదొంగను ఈశ్వరుడైనను పట్టలేడు.

సంతాపితి కండగ.

“అన్నమో రామచంద్ర” యని వీధు:యందు మొరలినుచుండెడి యెందరో బీదల కన్న దానములు చేయుచుండ, ఎంతయోకాలమునండి ప్రతీసంతాపితిపండగకు మా గ్రామమున, సరస్వతీసమాజమునందును జనుగుచుండు అన్న సంతర్పణ సహితము గతసంవత్సరము జరుగకుండుట మా కెంతయు విచారమును కలుగజేసినది. చిట్టాట మొదలగు దుర్వ్యయములకు మనసోహస్తునగాని సత్కార్యములకు జేయ మానవులకు మనసోహస్తుకదా!

రామచంద్రపురము వార్తలు

(ఒక విశేషమున కద్దనండ్రి)

పంటలు

రామచంద్రపురము డిసెంబరు 16:—ఈ సంవత్సరము ఈ జిల్లాలో వరిపంట పుష్కలగా ధ్వంసమయి పోయినది. ధాన్యమును పుష్కలగా తడిసిపోయినది. వారముకోబలు ఎంతవెట్టెనో దునుకొన్నప్పటికినీ నూకలేగాని విషయము కాదు. శ్రాత్రిధాన్యముని భుజించుటకు అనమానింప నగునందు కేక పథ్యమునకు గూడ పాతిధాన్యముకంటె మిక్కిలి అనకులముగా భుజింపవచ్చును.

ఉద్యోగులు

వైద్యపురం దివిజ్జి డిప్యూటీ కలెక్టరు వి. కే. అంతర్వ్యవస్థయగుగా ఈనెల 2, 3, 4 తాటిలుల నిచ్చుటచేయుండి తాలూకా ఆఫీసు తనిఖీచేసి వెళ్ళిపోయిరి.

ఉత్సాహములు

26 తేది 26 తేది “మంజుల రావస్థనుగురించియు సర్వాంగత్యము”ను గురించియు కాకినాడ వీధులు “వైద్యులు”ను బాగాయదుగా రుక్మసింధి. మొదటిసారి డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును, రెండవసారి కలుమేజస్ట్రేటుగారును ఆ గ్రామ సాధిపత్యమును పరీక్షించి.

సన్మానము.

మా డిప్యూటీ కలెక్టరు వి. కే. అంతర్వ్యవస్థయగుగా ఈనెల 16 వ తేదినుండి 6 వారములు నెలవూరిద వెళ్ళి పోవుచున్నారు. వీరు మరల మాదిరినవకు వచ్చునను నమ్మకములేదు. వారిస్వస్థుల ప్రాంత్యములకే ప్రయత్నము చేయుచురని తెలియ వచ్చెడిది. అందుచేత నిచ్చటి రివిన్యూ ఆఫీసు నుండర వారికి వీడుకోలుగొరవను జేసిరి.

దర్బారు.

దర్బారుదినము ఆదివారము గుటచేతమామోనూగూడవకు కుక్కవారము నెలవిచ్చి ఆదివారము నుబ్రహ్మణ్య వస్త్రీయగుటచేత కిల్ల:ఆటలు, వారికి బహుమతులిచ్చుట. మొదలయినవి శుక్రవారమునాడే జరిగిరి.

తాటిచెట్లు.

తాటిచెట్లు, చావువిషయములో పరిశోధనయన్న ఎస్టాబ్లిషమెంటులో ఈజిల్లాలో మరి 15 గురు ఇన్స్పెక్టర్లను ఒక డిప్యూటీ సహకీలువారును 15 గురు లాస్కూరులను, నియమించిరి. ప్రభువి బహుళ: 5 శేక ఆరుమాసములలో ముగింపబడవచ్చును.

నెల్లూరు వార్తలు.

(ఒక విశేషము.)

శ్రీగర్వ మెంటువారి స్వాగతసంఘము.

నెల్లూరు డిసెంబరు 16:—రాబోవు 18 వ తేది శనివారం ఉదయమున గవర్నరుగారికి మా పురసభములో స్వాగత మొసగడలయియున్నాడు. వీరి దుర్భావములోకనమునకెల్లా కలెక్టరువారిచే కొండలకుమార్తె మేయర్వసులతోటికెట్లు పంపబడుచున్నవి. మాదిరికిడిలో 30 రూపాయలకు వైబడిన శేకసోద్యోగులను ఆదాయపురన్న చెల్లించువారును మొదటితరగతి శాస్త్రమువారును జమిందారులను గొప్ప భూస్వాములను జిల్లాతాలూకావారు యూనివర్సిటీలోని మొంబల్లు మున్నగు వైతరిగతిజనులకుతప్ప తడితరులగా మధ్యమతరగతితోచేరి సర్కారు నోకిరి లవేక్షించక కృతసాయ, వాటిజ్యక్తివీరజులగువారిలలో చూడ విద్యార్థిలు చిగలవారలు, కారీలు అస్సెస్మెంట్ గానుండి కేకీలది సర్కారు వారి కార్యములకు తోడ్పడుచు, ఈయూరనే పుట్టివెరిగి నిరచరాస్త్రులార్జించి మనిసిపల్ బోర్డుగానే మి, సర్కారునోకిరిలొనర్చి పింఛన్ పుచ్చుకొన్న వారలేమి, శ్రమలేము సర్కారుద్యోగములోనున్నమామోనూలకుతగ్గిన జీతము వచ్చుచున్న వారలన్న యథాశక్తి యధ్యధులకేమి, మీదమిక్కిలి స్వాగతనిధికేమి ద్రవ్యసాయ మొనర్చినవారికి టికెట్లుపంపుట లేదనియుతెలియవచ్చెడిది. జిల్లాకేజిటులో కలెక్టరువారు ప్రచురించిన ప్రకటన ననుసరించి సకాలములో దరఖాస్తు లంపుకొన్న మధ్యమతరగతిలోనిప్రజలకు స్థలము చాలెమి! అయిమచే జంభాస్తులను గైరుయంజూరుచేసి పరాభవించుటనుచిత్తు, కుద్యైప్రాకారాలంకృతముగు సౌభధవన మెంతవిశాలమయినను ఇట్టికార్యములకు వలనుడెదరు. కాంగ్రెసుభవనమునలే కొద్దిపాటిలో అప్రకారములంబగు పంది యొక్కయున్నచో ప్రజలు నిరాటంకముగా శ్రీవారిని విలోకించుటకును శ్రీవారి యువశాస్త్ర సన్మాదవచనాక్షరణముచేదని చెందగలుగుదురు.

నాకరీనిమిత్ర మిచ్చటికేవచ్చిన మండలాంతరపు ప్రజల కన్న నిరపాయజీవోపాయములు గలిగి నాకరీ లవేక్షించక కాలముగడచు నీయూరిజజులు ఏల సత్కరింపబడకుండకలే నో యొకపడదు.

దీర్ఘ దీర్ఘ ఇంగితజ్ఞానియగు మామోనడకలెక్టరువారు ఈయశాస్త్రమును పూర్తిమై పిచారించి కార్యము చక్కబరప ప్రార్థితులు.

జ్ఞానోదయ సమాజము.

జ్ఞానోదయ సమాజము వారు గవర్నరుగారి రాక సందర్భమున ఈనెల 18 తేది శనివారము. “ప్రహర”యు 19 వ తేది ఆదివారము “శ్రీరామ పాడుకాట్టాభిషేకము” 21 వ తేది మంగళవారము “సారంగధర”ను లక్ష్య సర్వా రెడ్డి పురమందిరమున ప్రదర్శించెదరి తెలియవచ్చుచున్నది.

బాధువ వార్తలు.

(ఒక విశేషమున కద్దనండ్రి)

కాలమానము-వరిపంట.

బాధువ డిసెంబరు 12:—ఈమధ్య వర్షించినది మొదలు చలిమిట్టుటముగానున్నది. వరిచేలుకోరికలు ప్రారంభ మాయెను. ఈప్రారంభములలో వరిచేలునకు వర్ష మువల్లను కొంత నష్టము కలిగినప్పటికిని గత సంగరముకంటె పంటబాగుగా పండినది. హోమము-దుర్వ్యయము.

శ్రీ జవాద్దన పాడి మల్కూదారు వారు నుమారు పది యేను దినములనుండి శ్రీ జవాద్దన స్వామి వారి యాలయములో వెదవందిరి జేయించి హోమముజేయుట ప్రారంభించినారు. గొప్పవారుచే ముఖానిన కార్యమునకు సంకల్పము నంభావనలు దొరకునని యాశతో చుట్టుపట్ల గ్రామాదులనుండి యనేకమందిప్రాప్యములు వచ్చుటయు వారు తలచిన ప్రకారము జరుగక తిరిగి స్వగృహములకు బోవుటయుసంభవించినది. వీరుచేయించినది. హోమము గాదయి, గ్రామకాంతి నిమిత్త మిట్లు చేయుచుండిరినియు జనులకు శుభక గలుగజేయునని ప్రముఖావతమేళములు వెట్టించివారనియు గ్రామములనేక విధములుగా దలంచుచున్నారు. భాగవత మేళములకై వీరు కృషయవలసిన ధనమును బీదలకు ఈ చలికాలములో వస్త్రములను ఇచ్చినచో నెలకొని మేలుగానుండును. ఈ గ్రామములో గల పుస్తక భాండాగారస్థముల వీరియొద్దకువెళ్లి ధనసహాయమును జేయు దని ప్రార్థించగా వాక్చమత్కారముతో వచ్చిన వారిని తృప్తిపర్చి పంపించినట్లు తెలియుచున్నది. వీరు భాషాభివృద్ధికరములగు కార్యమునకు ధనసహాయమును జేసి కాళ్ళకెక్కిరిం గావయుదురు గాక.

కార్తీకమాసము-నమద్రీస్తానము

పూర్వము పంచపాండవులు సుచరించిన మహేంద్ర పర్వతము ఇచ్చటకు సమీపములో గలది. అచ్చట నుద్భవించిన మహేంద్రతనయనది యచ్చట సాగసంగమముగుచున్నది. ఈస్థలమునకు గుప్తకాశీయని వాడుకగలదు. అందుచే ప్రత్యేక దినములలో జనులనేకులు ఇచ్చటకు వచ్చి పితృకార్యములను జేయుచుండెదరు. ఈనెల 6 తేది కార్తీక కడసరి సోమవారంబగుటచే గంజాంనుండల పోతులు నుమారు పదితేలకువైగా ఇచ్చటకువచ్చి సమాద్రస్నానముజేసి కడపరి విష్ణు శివదేవాలయములకుబోయి దర్శించిరి. జనులనేకులు వచ్చుటచే వాటి దినము గ్రామము ఎంతయో శోభగా నుండెను.

వర్తకము-రంగూను పరియోజనము.

ఇచ్చటనుండి పోలివారము కొన్నికాయలు, కొబ్బరి తాళిదు స్టీమర్లపైని రంగూనుకు ఎరువులి యగుచున్నది. పూర్వముకంటె నిప్పుడు వర్తకము మరివిగా జరుగుచున్నది. బారులరేవు రైయిల్వేమనుకు సమీపములో నుండుటచే పర్లాకిమిడి, యచ్చాపురం కగయిరా దూరస్థలములనుండి జనులనేకులు యచ్చటకు వచ్చి రంగూనుకు బోధమండెదరు. గతమాసమునుండి జనులనేకులు రంగూనుకుబోవుచుండుటచే వారమునకు వచ్చేవీరుగాక వచ్చేవీరు అప్పుడప్పుడు వచ్చుచున్నది.

ఘోషమాత్య.

ఈగ్రామమున వైశ్యులలో క్రిరీకేసులగు వత్తివీలి మార్కయ్యగారి పెంపకపుమార్తెయొద్ద నుమారు ఇరవది జేయూష్యులకెక్కి యున్నది. ఆయనకు సంతానము లేనందున మరిదికుమారుడు నుమారు 6 సంవత్సరములబాలని పెంచుకొని విద్యజేప్పించుచుండ 11 తేది శనివారంరాత్రి యెవరో దుర్గాయము యింటివైకప్పునుండి త్రాడుతో నంటిలోబ్రవేళించి యింటియజమానురాలిని బాలని చిత్రకథజేసి ధనమును నగలను అపహరించి పరారయి పోయిరి. ఈమెకు నుమారు 30 సంవత్సరములు వయస్సుండును. ఈమెకరమ్మవై కత్తిదెబ్బలు అనేకములుగలవు. శిశుస్సునైని గాయములను గలవు. కంతము సగమువరకు గోయబడెను. బాలనికి కంతము నలిపిజేసి బల్లెముతో పొడిచిరి. హంతకులు కత్తిరి అపహరేయించి పారిపోయిరి. వారిపాదముల అడుగులు రక్తపురపరలతో గని పించుచున్నవి. మరునాడు పోలీసువారువచ్చి శరములను పరీక్షార్థము సోంపేటమెడికలు ఆఫీసుగారిద్దరు పంపిరి ఆమెకు సమీకజ్ఞాను లేవనను లేవట్లుగానించుచున్నది. హంతకులవాడ తెలియుటలేదు పోలీసువారు దర్బారుచేయుచున్నారు. ఇటువంటి దానణమాత్య యాప్రాంతములలో నెచ్చటను జరుగలేదని చెప్పుకొనుచున్నారు. రక్షకభటులు లేని యాగ్రామములో గలకంటిమిడిలోను జరిగి ఘోర మాత్యులు జరుగుటచే ప్రజలు భీతియుచున్నారు. త్వరలో పోలీసువారు దర్బారుచేసి హంతకులనుబట్టి ప్రజలను భీతిపొందకుండు జేయుదురుగాకయని కోరుచున్నాను.

ప్రాశ్నాపరు బులుగు రామబోగారావుగారు

వీరిగ్రామమునకు రెండవసారి విచ్చేసి క్రీకష్టపడేవరాయ గ్రంథభాండాగారావస్థనువై 11-వ తేది సాయం కాలము 5 గంటలకు భాండాగారమందిరమున “వాటియ వ్యాయానుక్రిడలనుగురించి” ఉత్సవసింది తదనంతరము వీరికి భారతవర్షములోగల వివిధరాజ్యముల, శిష్యులచిత్రపటములను సభవారికి జూపిరి

కాశీకుట్రకేసు.

ఈనెల 15-వ తేదీన మరల విచారణ జరిగినది. సీతారాంభద్రుల 41-వ సాక్షి ఇతర కాశీకుట్రకేసు జరిగినది ఇతరుల కొందరు సాక్షులును పోలీసులు. కాశీసంస్థానమున పోలీసు నువ్వలకుంటురావుగారు సాక్షునిచ్చిరి. విభూతిలో బయట కొనినవాడు విశ్వనాథపండ్ల అనునవాడు. కాశీరాజుగారి సేవ లోనివాడు. కాశీ : భూమి పట్టాదేను. అతనితో మరయొక బంగారీబాలురూడ నుండెను. వారు నానవాయమును కోరిరి. ఎట్టివవాడమో నాకు తెలియలేదు అంతలో నావల్లంతురువచ్చి బంగారీలను పొచ్చునెను. అని విశ్వనాథుడు కాశీ చెప్పెను. మాశ్వంధిరీ హైస్కూలు పరిభాషాపాఠశాలకు, రాను నారాయణమిశ్రీగారు సాక్షునిచ్చిరి. పాతకాలలోని నాకరు నాకు కరవత్రియినవైనను. అది 9 వరకగతి విద్యార్థులకు దేసిం పబడినది. నేనుదానిని చదివి మేజిస్ట్రేటుకు పంపితిని. అని ఆయన చెప్పెను. నాకరు మరదేవు డీవిషయమును నిరసరచెను. కాశీ లో భీల్పురులో నలుగురినివేర్వరుగానున్న వాదాయమును నేనుభానుగాను సాక్షునిచ్చిరి. నేను అనండునియింటిని శో ధించితిని. అచట నాకు చక్రపాణిశేఖర నీసభవారి రసీదు పుస్త కము దొరికినదనిచెప్పి ఆయన అసీదును దాఖలుచేసిరి. నేను శోధించునపుడు అనండుని సోదరులిరువు రచటనుండిరి. అని ఆతడు చెప్పెను. కాశీ సెంట్రల్ హిందూకళాశాలకు సంబం ధించిన పాతకాలలో హైదుగురూస్తూ యాదవప్రసాదు 1918-14-15 సంవత్సరములకు రిజిస్టరునుచెచ్చి చూపెను. అరిజిస్టరులో ముద్రాయా : లిసీమోహనముఖర్జీనిగూర్చిన విష యము నాకరు కనబరచెను. మరికొందరు సాక్షులు ఆత్మా వ్రతము చెప్పిన మరికొన్ని విషయములను ప్రసవపరచిరి. సి. వి. డి. ఇనస్పెక్టరు ముకర్జీగారు సాక్షునిచ్చెను. నేను 1914వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలనుండియు, కాశీలోనున్నాను ప్రయోగాధుని పట్టుకొనుటకు నే నొకయింటికిపోతినిగాని నా కచట జితేంద్ర కాశీపద తులసిప్రసాదమిత్రులు కనబడిరి. అచట కెచ్చునిట్టి భగ్గుమైన స్వాధీన భారతకరపత్రములు కనబడినవి. వాని నొకసీట్లకుండలో బడచేసిరి. విభూతి నా కాయిండ్ల నన్నిటిని చూపెను. ఆయిండ్ల యజమానుల నడిగి సాక్షులపేర్లు గ్రహించితిని. కాశీ చంద్రనగరము కలకత్తాలో నేను విచారించితిని యాతడు చెప్పెను.

జ్యోతిశ్శాస్త్రమున జాతక భాగము

కలయువారు వారి జాతకముయొక్క సకలు గాని సరి యైన జనకాలము, తేదీగాని వ్రాసి పంపించరలెను. అట్లు పంపినయెడల జాతకము పుట్టిడి లగాయతు యిప్పటివరకు జరిగిన యాత్రు ఫలములు అరగా జాతకముయొక్క రూపము, భవము, భూమి, కళలము, సంతానము, ఉద్యోగము వగైరా లు వీటిలో ప్రత్యేకము వ్రాసి 1 రూ॥కు వి. పి. గా పంప బడును. ఇది సరిగా రుజువిచ్చిన యెడల ముందు జరుగజోవు యాత్రు సంగతులు గల పూరాజాతకము శాస్త్ర సత్యత ముగా వ్రాసి 4 రూ॥కు వి. పి. గా పంపబడును. వి. పి. ఖర్చులు క్రింద 2 అణాలు అదనముగా నగును. జనకాలము గాని అద్రెస్సుగాని సరిగాను వివరముగాను లేనియెడల జాతకములు వ్రాయబడవు. ఇట్లు విధేయుడు ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురము, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

Wanted

మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు నేర్పుటకును, వర్కు-షాఫ్ కనులను జూచుటకును ఒక మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను. తమ యొక్క యోగ్యతలను తెలియవచ్చుచు ప్రీక్షా పాలుకు దరఖాస్తులు పంపవలెను. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నం.

యువతీ విద్యానిలయము-బాపట్ల

లోపకు సెకండరీ పరీక్ష పాస్ అయి ప్రైయింగు అయినట్టి యువపాఠ్యాయని యొక్క-ర్తును మెట్రిక్యులేషన్ ప్రైయింగుపాస్ అయిన మరయొక్క-ర్తును ఈ పాఠశాలకు ఉపాధ్యాయులుగా కావలసియున్నాడు. అట్టివారెవరైనను యెడల తమ దరఖాస్తులను ఈ క్రింద సంతకము చేసినవారికి ఈ సంవత్సరము ఆఖరులోగా తమ దరఖాస్తులను పంప వేరు చున్నాము. తా మెంత కేతనమును గోరునది దరఖాస్తులో తెలియపరచునది.

బాపట్ల చో. సీతమ్మ.

“శబ్దకౌముది”

అను నకారాది ఆంధ్రనిఘంటువు. ఇది తేలులో ఇముడె గలది. ఇట్టిది కే తెక్కడనులేదు. కావున ఆపూర్వమైనది. కల మిక్కిలి సరసము. ఫలమధికము. ప్రతి ౧ కి మె. రు. ౧. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. కలయువా రిట్లు వ్రాయుడు. యస్. వి. రంగాచార్యులు, 88, వరదామ త్రియప్పన్ వీధి, చెన్నపురి.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0. ఆమృతాంజనము డిపో, 7, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

మోటారుబండి నడపుట

మోటారు బండ్లను ప్రతిసులభముగా నడుపునిపుణులను గు పూర్ణముగ నేర్పుకొన గోరువారు మాకు వెంటనే వ్రాయుడు. సి. మోటారు హైరింగు కంపెనీ, [టెలిఫోన్ నెం 636] 131, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0.12-0. ఇది మనోహరముజేయు విద్యార్థులు, స్త్రీవర్గు, ఉద్యోగములు మొదలగు వారికి నుఖ్యద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. గోరోజనము 7-0-0 తంతును శుభ్ర 2-0-0 ఆమృతాంజనం డిపో 6, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

THE HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS. BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers. Book your orders for Xmas & New year Cakes early; Our Decorations and Ornaments special this Year Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale. Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

FOR XMAS AND NEW YEAR

FRUITS—Apples, Coorg oranges, Spanish and Black grapes, Peaches, Pomegranates etc. of Superior quality VEGETABLES—Fresh English Vegetables. FLOWERS—Cut Flowers, Bouquets. Garlands for Presentation. Also English Vegetable and Flower Seeds Fruits, Plants etc. Price List And Catalogue With Illustrations on Application. N. RUDRAPPA & SON, LAL BAGH ROAD, BANGALORE.

BEST SANDAL STICKS (UDUBATTI.)

Amber	Batti	per seer	Rs. 8, 6, 5, 3, & 2.
Kasturi	"	"	3, 2, & 1.8.
Javvaji	"	"	4, 3, & 2.8.
Punugu	"	"	2, 1.8 & 1.
Panneer	"	"	1, & As. 12, 8.
Kasturi billay each	"	"	1, & As. 12.
Kesavi	"	"	As. 12.
Hasi	"	"	As. 8, 6, 4.

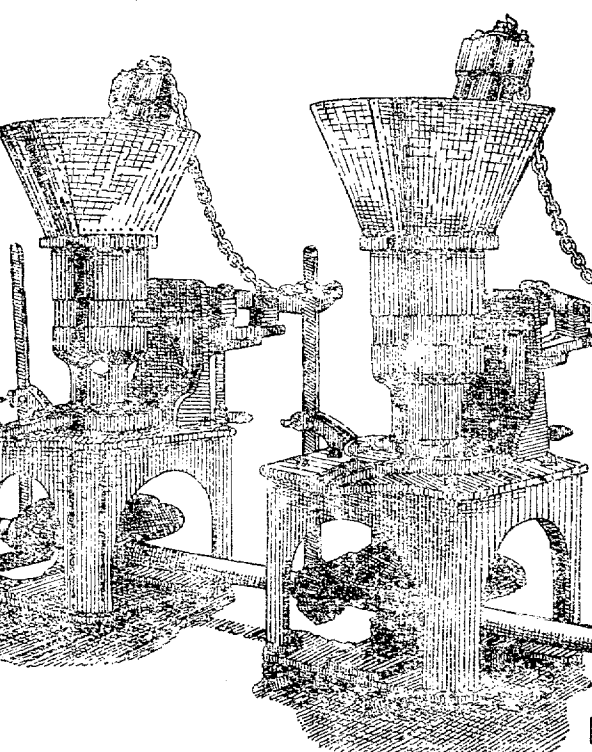
Apply to:— WILLIAM & Co., High Calss Perfumers. CHAMARAJAPET, Bangalore.

‘కాస్ట్రా’
అనునీబలకర్తనావధ మును అప్పడవ్వడు పుచ్చుకొనుచుండు తేని నీకంతయో సంతసమును గలి గించును. అది అతివచ్య మయినదియు, ఆరో గ్య దాయక మయినది యు, వ్యాధి రహితమయినదియు నయ్యున్నది.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0 కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0 గోరోజనము తులం ౧కి ౭-౦-౦ ఆమృతాంజనం డిపో, 7, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

ఓక్సుకంవెనివారి
తిరుగుడు
అన్ని రకముల విత్తనములకు అనువగురితిని తయారు చేయబడియున్నది.
మిక్కిలి ఉపయోగకరముగా పనిజేయును.
బీహెచ్ ఫాండరి లేక

నూనెదీయు
యంత్రములు
శక్తులను, ధరలను, గురించి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.
దీనిని నాచుటకు 2½ డి. సె.ఎ. పి. (B. H. P.) చాలును.
బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రకటన.

కృష్ణా మోటారు కర్మిని కంపిసి వారు ఏలూరు చింతల
పూడి రోడ్డుమీదను ప్రయాణికుల ఉపయోగము కొరకు రోడ్డు
ర్యూపును పెద్ద మోటారు కార్లు ఈ నెలలో పడిపించు
టకు చాలా ప్రయత్నము చేసితిమి. చెప్పవలయుట ఈ
మధ్య తురిసిన అధిమితపు కర్మములకు కార్లు వేయు రంగుల
అరకను న్యూ కార్మిని వేయటకు ఏకానంతసేన మొదట
ఎక్కడున్నా దినుసులకు పని ప్రారంభించుట ఆధ్యం
తరము కలిగి బిళ్లకు ఏలూరుకు బుపించుట ఏక కలిగి
నది. కాదు. ఇట్టి నీతిలో ఆ రోడ్డు ప్రక్కను నుండే
ధర్మాజిగూడెము గ్రామ సమీపములో ఉండు టోటాగేటు
కంట్రాక్టరు మోటారు బస్సు నడపడునట్లు తనకు వస్తున్న
దని తిలకించుచున్నాడెన్నోనీ శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారిం
నోటిను ఇచ్చినట్లున్న అంశములను మాకు లయిస్తున్న ఇన్వె
ంటురీ ఆఫీసును సడరు టోటాగేటు కంట్రాక్టరుకు
అవి భక్తి అన్న అయిన ధర్మాజిగూడెము గ్రామ మనసు
వాడుక చేయుచున్నట్లున్న పంటున్నాము ఘనతరహావల
లిటిషన్ రాజ్య పరి పాలనా ప్రజలకు ఉపయోగములకొరకు
ఏర్పరచి చట్టములలో అట్టి అధ్యంతరములు కలవల్ల మరెయ్య
కరు చేయు మంచి పనులకు కలుగజేసెను.

మహామహిమ పాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ
కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు
కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రీక్రింది విలీన
మునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 బిల్వేశ్వరీయము 2-0-0
- 2 కొక్కొండ మాహాత్మ్యము 0-0-0
- 3 సింహాచల యాత్ర 0-0-0
- 4 నోదావరీ వర్ణనము 0-0-0
- 5 నియోగి దీక్షితచరిత్రము 0-0-0
- 6 సరకాసురవిజయ పాద్యాయము 0-0-0

కొక్కొండ కుమారవరసంహం,
(261) రాజమహేంద్రవరము

మంచిపనులు! చేసేవేల ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొకవత్!!
ఈపంతుల కొనువారికి, పంచ-1-కి అత్తలారాబును
కొరవని కొదంద్ర ప్రభావము అను గ్రంథముకటి ఇవారు.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

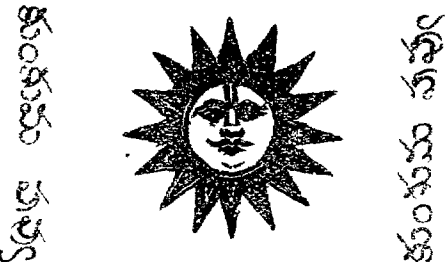

ఆ శకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
వాగ్వికతయున్న గల మేలైన జపాక
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముగించు తెప్పించి వికయించితిమి
గా మిగిలి కొద్ది పంచెలు మాత్రమే
యున్నవి. ఇందులో ఎరువు, పచ్చు,
అకుపచ్చ, రోజా, మేనుకర్పం, ఇత్యాదివర్ణములు గలవి. క్లాసు
నియమించి, స్వీకరము.
5 1/2 మూర వినిన్న 2 1/2 మూర వేలపట్టుగల పట్టుపంచె 1 కి 2-0-0
10 వ 1 కి తపాలపుచ్చు 0-4-0
దీనిని తెలుపవలయు కొనువారికి తెలియజేయు ఇవారి.
జపాక పట్టు పేర్లను, 6 వేల శ్రీమేష్ట్రీవిధి,
సామాకామేట, మదరాసు.

ఇవారి. ఇండియామహిమ ఇవారి!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క విశేష
విశేషములను ఆ దేశ కార్యములనుండి గ్రహించి లోక
తేజమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ
ముగా జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అనశ్చయముగా జనువ
వలయును. ఈ పుస్తకమునకు మొదటి. తపాలాఖర్చు లేదు.
వైద్యశాస్త్ర ము: శేషేంద్ర గోవింద్,
తంకనగ్రామ జంషెడాలయము, 157 బ్రాడ్వే,
98 మాంటురోడు, మదరాసు.

శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ ప్రసాదము.
విలువకు మిక్కిలి యింపు గాను, చదువుటకు మిక్కిలి
ఆనందకరముగానుండు 200 పేజీలగల గ్రంథము—వెల పుస్త
కము 1 కి, తపాలా కులీ సహా ఒక రూపాయ పది పుస్తక
ములు ఒకేసారి కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమానము.
పుస్తకముల దొరకడు సులభము.
శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ,
శ్రీరామవిలాసము, రాజమండ్రి.

కుంకుమపువ్వు

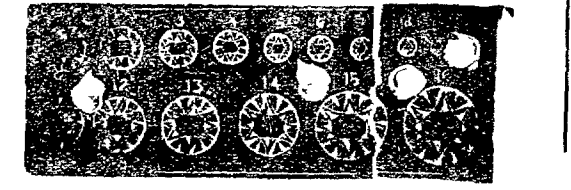
వృచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనువారు మార్గమున
పొందు గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి
బుగ్గీ నున వ్రాయవలయును :—
ఎన్ నారాయణ అండు కంపెని.
(51) 21, హమ్మంపేడి, బాంబాయి

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరినర్సోత్తమరావు ఎం. ఏ.
లిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన
వచ్చు. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని
అన్ని శక్తులలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ
బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0
అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశదునుము లేదు.
సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము
కలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(7) 145, కాళిపేడి, మదరాసు అని వ్రాయుడు

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెని,
షరాపు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు
తంతి విలాసము:—“ఉమ్మడిచూర్”
ఇందుక్రింద కనువరచినట్లున్న ఇతర మొట్టెల్ని
బర్మాపైజాలకు తగుమైనట్లు ఇరుటేషన్ కంపు
బాన్సు పైకాంతములు వనైరా కమలయ్యుక్తు
బేడకాసులు అశాకాసులున్న బంగారపు నగలు
ము పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును
కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని
ధరలను తెలుసుకొని మారు ఆర్డర్లు పంపుదురని
ప్రార్థించుచున్నాము. (183)

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము

అంధీవచనము
ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 పటములున్నవి.
ఇందు అతిసుందరమైన పటములు చేయింపబడినవి.
కొన్ని ప్రతులే మిగిలి యుండుటకల్ల శీఘ్రములోనే వ్రాసి
తెప్పించుకొనవలయును.
బాల, అయోధ్యాకాండములు గోపానుల కాగితములు
కాలికోలైండు గిల్లుపేరు 0 సంపుటం 0 గంటములు 3-0-0
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గోపానుల
కాగితము కాలికోలైండు 0 సంపుటం 0 గంటములు 0-0-0
యథాకాండము మూడు భాగములు 30 పటములు 3-0-0
లైబ్రరీయేడిషన్, రంపానుల కాగితములైన మంచి
అచ్చు మేలైన కాలికోలైండు బాల, అయోధ్యా
కాండములు చేరి 0 సంపుటము 0-0-0
డిటో అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాం॥ చేరి 0 సం॥ 0-0-0
డిటో యథాకాండము మూడుభా॥ చేరి 0 సంపుట 0-0-0
శ్రీరామకాలనిర్ణయము 0-0-0
(235) ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండుకో,
అనంద ముద్రాలయ్యాధికారులు మదరాసు.
సర్వరోగ కుతారము.
ఈ క్రింద కనబడనివన మందున కాలజేద భేదములు
లేక ఆశాలవృద్ధులకు శ్రీపురుష లిఖితులకు సేవించిన
ఎప్పుడును నిరోధముగ నుండగలరు.
మననమంజరి మాత్రము.
40 గల డబ్బిక్రయము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేశనజీ
(183) 20 చీబాబజార్ రోడు మదరాసు.
వ్రతావ కస్తూరిమూతలు.
యిది మంచి కస్తూరివేసి చేయబడినది. సువాసన
గలదు. అశ్మి, నూ, వాయు, జ్వరము, నన్నీపాతము, దగ్గు,
జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలము నిచ్చును.
200 మా॥ సీసా 1-కి రు 0-4-0 (డబ్బిక్రయ 2-0-0.)
అయు శ్రేష్ఠమజ్జ, పొందూరు, గుంటూరుజిల్లా.

మోటారు బండ్లు

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు
గలుగు తరహాను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎల్లు నగు
చునో యేయేభాగములు యేయేపనులుచేయునో అవి చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాతకాలలో, యూరోపియన్
కొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది తెండు మామములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిచ్చించి పంపబడును,
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.
క్లాసు జనరల్ నెల మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును.
రాదలచినవి—స్టర్లు డిసంబరు నెల 31 తేదీ లోపల 10 రూపా
యలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొన
వలయును. పొరుగురివిద్యార్థులు కొరవనో నివసించుటకు తా
విసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు
మోటారుబండ్లు యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానము
ను, బోధనాభ్యాసముల గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:—
పొరుగురివిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతియు, భోజనాదికములు
ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ
భవగును. కియాలైన వైసాకరికి శిష్యాత్వ చేయబడును. స్వల్ప
సంఖ్యయే దీనికికొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.
మన శత్రువులు.
ఇండు పొగచుట్టు, కిగరెట్లు, కల్లు, సారాయము,
కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దుర్భాషములను
గుర్చి వ్రాయబడినది. బాలకరు బోధించుటకు విలగునట్లు
82 పాతములుగా విభజింపబడినది. 0-5-0
ఆకాశ విమానములు.
వీనిని గుఱించి యిదివఱ కెవరును తెలుగులో వ్రాసి
యిందలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల నిర్మాణము,
అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా
విభరింపబడినవి. విమానములపటములు చాలకలవు. వెల 0-8-0
చాలవర్తి రామమూర్తిగారు.
టీచరు-మిమనుకాలేజీ, గుంటూరు.